

ÅRSRAPPORT 2006 - NORGESUNIVERSITETET (NUV)

SAMMENDRAG

Norgesuniversitetet har hatt høyt aktivitetsnivå i 2006 og satser på å forbedre innsatsen i 2007 og 2008. Norgesuniversitetet arbeider nå med gjøre sin webinformasjon mer brukervennlig og med å styrke samspillet med sine interessenter gjennom etablering av flere nettverk og fora for samarbeid. Norgesuniversitetet foretar nå en revisjon av egen strategi. Målet er å bli en tydeligere organisasjon som samspiller godt med sine omgivelser. I 2008 ønsker Norgesuniversitetet å styrke kunnskapsgrunnet om bruk av IKT i høyere utdanning gjennom etablering av en NUV-monitor. Norgesuniversitetet foreslår også en økning i størrelsen på NUVs prosjektpott. Samtidig som en øker de regulære prosjektmidlene bør det avsettes en egen prosjektpott for bredere sosial rekruttering til høyere utdanning og til kompetanseutviklingstiltak for å styrke deltakelse i arbeidslivet.

1. INNLEDNING

Vi viser til brev av 21. desember 2006 fra Kunnskapsdepartementet (KD) om statsbudsjettet 2007, rapportering for 2006 og forslag til bevilgning for 2008. Som statlig organ under KD med sekretariat knyttet administrativt til Universitetet i Tromsø i henhold til § 1-4 (4) i lov om universiteter og høyskoler, er Norgesuniversitetet en annen type virksomhet enn universiteter og høyskoler. Departementet har derfor utviklet en ny mal for budsjettdokumentet som er tilpasset Norgesuniversitetets egenart. I samsvar med drøftinger med departementet vil vi her søke å få fram et mer kortfattet budsjettdokument enn tidligere. En del informasjon som før var en del av selve budsjettdokumentet vil her bli tatt med som vedlegg.

2. GENERELL TILSTANDSVURDERING

Norgesuniversitetet er et resultat av en sammenslåing av Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning (SOFF) og gamle Norgesuniversitetet (NU) som ble gjort fra 1. januar 2004 etter framlegg fra departementet til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2004. 2006 har dermed vært Norgesuniversitetets tredje år og aktiviteten er god innenfor arbeidet med å støtte utvikling av økt erfaring og kunnskap innenfor fleksibel og livslang læring i norsk høyere utdanning gjennom tildeling av prosjektmidler, informasjonsarbeid, evaluering og analyser og kontakt med ulike interessenter. Samtidig er tiden moden for å vurdere erfaringene og legge grunnlaget for den videre utviklingen av Norgesuniversitetet inn mot den andre styreperioden som starter i 2008.

Norgesuniversitetet har nå satt i gang arbeid med å revidere strategi. I denne prosessen er det foretatt en SWOT-analyse som får fram et bilde av dagens tilstand med hensyn til sterke og svake sider, muligheter og trusler. De sentrale punktene som framkom i SWOT-analysen var disse:

Styrke

- Intelligent kapital (prosjektmidler som skaper innsikt).
- SSS (små synlige suksesser): Nyhetsbrev, skriftserie, nettverks- og prosjektseminarer
- Støtte i departementet

Svakheter

- Stor spredning i målgrupper gjør oss for utydelige/usynlige.
- Manglende kontakt med aktører utenfor "sektoren" i UH-sektor (f.eks. arbeidslivet).

- Misforhold mellom ressurser og mandat.

Muligheter

- Bli en nasjonal premissleverandør (gjennom rådgivning, bruk av prosjektmidler).
- Bli et nav i et nettverk (ved å jobbe mer og bedre mot andre).
- Få til bedre samspill mellom arbeidsliv og UH-sektoren.

Trusler

- For lite ressurser i forhold til oppgaver.
- Svikt i nettverks-/alliansebygging.
- Utdanningspolitikk som ikke favoriserer livslang læring.

Norgesuniversitetet vil ferdigstille strategirevisjonen i løpet av vårsemesteret 2007. Parallelt med dette tar Norgesuniversitetet tak i utfordringene vi står overfor. Norgesuniversitetet arbeider med å:

- Styrke samarbeidet med kompetansemiljøer utenfor Norgesuniversitetet.
- Innhente eksterne synspunkter på hvilke spørsmål/tema som bør analyseres/undersøkes.
- Etablere mer systematisk opplegg og samarbeid nasjonalt for å overvåke internasjonale erfaringer.
- Utforme tydeligere vurderinger og policyinnspill til departementet.
- Utvikling av føringer som "treffer" gode prosesser som er i gang i søkerinstitusjonene, samtidig som de bidrar til økt kunnskap i sentrale spørsmål innen fleksibel læring.
- Få fram flere prosjekter med fokus på samarbeid mellom arbeidslivet og høyere læresteder.
- Forbedre oppleggene for kunnskapsgenerering og –spredning fra prosjektene, bl.a. ved etablering av en søkbar prosjektdatabase.
- Bruke tilstrekkelig økonomiske og kompetansemessige ressurser til å ivareta informasjonsfunksjonen på en tilfredsstillende måte, herunder styrke NUV-webbens brukervennlighet.
- Kontinuerlig kvalitetssikring av kursdatabasen, herunder å styrke samspillet *Utdanning.no* (bl.a. ved ferdigstilling av CDM-arbeidet).
- Bedre markedsføring av Norgesuniversitetets virksomhet og faglige ressurser til ulike interessentgrupper.
- Utvikle bedre kontakt med aktører i arbeidslivet, bl.a. knyttet til etableringen av en spesialkompetansegruppe om arbeidspraksis i høyere utdanning.
- Bli mer lydhør overfor eksterne interessenters ønsker om hva Norgesuniversitetet skal gjøre, og samtidig bli tydeligere overfor omverdenen.
- Prioritere riktig i en situasjon med et misforhold mellom oppgaver og ressurser.
- Arbeide for å styrke ressursgrunnet.

Norgesuniversitetet jobber fortsatt med optimisme og satser på at vi i 2007 vil styrke grunnlaget for en god innsats i den neste styreperioden. Med utgangspunkt i erfaringene fra 2006 vil vi særlig satse på å forbedre webinformasjonen og å bygge ut mer samarbeid og nettverk med våre viktigste interessenter.

3. RAPPORT OM VIRKSOMHETEN I 2006

3.1 Rapportering om kunnskapsfunksjonen

Norgesuniversitetet arbeider med kunnskapsfunksjonen gjennom evaluering og rapportering knyttet til erfaringer fra egne prosjekter, artikkelsamlinger, undersøkelser og utredninger, enten i egen regi eller i samarbeid med andre. Faglig deltakelse på konferanser og seminarer er også et element i arbeidet med å dele kunnskap innenfor Norgesuniversitetets virkefelt.

Rapportering fra prosjektene

2006 var det tredje året de justerte retningslinjene for rapportering og evaluering av prosjekter ble satt ut i livet. De forbedrede retningslinjene – med et klarere skille mellom evaluering og rapportering - er utformet på bakgrunn av evalueringen av erfaringene med SOFF-støttede prosjekter. Norgesuniversitetet arbeider nå med ytterligere å forbedre retningslinjene for evaluering og rapportering fra prosjektene. Norgesuniversitetet arbeider også med å utforme et design for å analysere virkninger av prosjektstøtte ved utvalgte læresteder.

Undersøkellesdesignet vil bli utviklet i løpet av våren 2007. På bakgrunn av de eksisterende retningslinjene har Norgesuniversitetet utarbeidet følgende skriv om prosjektene som rapporterte i mars 2006:

Norgesuniversitetets prosjektstøtte 2005 – En oppsummering og analyse av prosjekter som mottok støtte fra Norgesuniversitetet i 2005 (Myklebost, G.)

Se nærmere omtale av prosjektoppsummeringen i vedlegg A.

Undersøkelser og rapporter

Utredning om digital tilstand i høyere utdanning, fase II NUV-rapport 1/2006 (Arneberg, P.)
Rapporten er en oppfølging av undersøkelsen om digital tilstand fra 2004. Undersøkelsen ble gjennomført høsten 2005 på oppdrag fra departementet og ferdigstilt for utgivelse våren 2006. Undersøkelsen gjelder organisatoriske forhold som hemmer eller fremmer bruk av IKT i undervisningen. Utredningen ble gjennomført ved hjelp av tre kassustudier på institusjonsnivå (Universitetet i Oslo, Norges handelshøgskole og Høgskolen i Bodø), og data har vært samlet inn gjennom intervjuer med faglige ansatte, personer i ledelse og støttepersonale, gjennom ulike dokumenter (bl.a. strategiplaner) og et spørreskjema sendt til studenter. Mellom 10 og 22 personer har vært intervjuet på hvert lærested, og i overkant av 300 studenter har svart på spørreskjemaet. En oppsummering av funn er gitt i vedlegg B.

Fra erfaring til kunnskap – Noen lærdommer fra utviklingsprosjekter 2005 NUV-rapport 2/2006 (Arneberg, P., Myklebost, G. og Skare, O. red.) består av artikler basert på erfaringene fra NUV-støttede prosjekter i 2005. Artikkelsamlingens ambisjon var å gi noen bilder av den aktiviteten innenfor fleksibel læring som støttes av Norgesuniversitetet. En oppsummering om artiklene er gitt i vedlegg C.

Høsten 2006 begynte Norgesuniversitetet arbeidet med en artikkelsamling basert på erfaringer fra NUV-prosjekter 2006. I denne sammenheng har Norgesuniversitetet engasjert tre eksterne eksperter til å vurdere artiklene som kommer inn. Denne artikkelsamlingen vil bli utgitt i Norgesuniversitetets skriftserie våren 2007.

Læringsteknologi i norsk høgre utdanning er en utredning som Norgesuniversitetet fikk gjennomført våren/sommeren 2006. Utredningen ble skrevet av rådgiver Jon Li ved Høgskolen i Oslo. Forfatteren hadde i tillegg en referansegruppe bestående av representanter fra Norgesuniversitetet, Universitets- og høgskolerådet og eStandard-prosjektet. Rapporten drøfter dagens situasjon ved norske universiteter og høgskoler med stor satsing på LMSer. Rapporten er kritisk til denne satsingen både med hensyn til pedagogikk, fleksibilitet for brukerne og forretningsmodeller. I rapporten spør en om UH-sektoren er på vei mot en tjenesteorientert IT-arkitektur. Videre blir det stilt spørsmål om sektoren trenger mer samordning og fellestiltak innenfor norsk høyere utdanning for å påvirke utviklingen i en spesiell retning. Synspunktene i rapporten er langt fra ukontroversielle. Norgesuniversitetet har ikke tatt stilling til rapportens synspunkter. Den er imidlertid et godt utgangspunkt for diskusjoner og økt bevisstgjøring i UH-sektoren om problemstillinger og valg en står overfor ved bruk av læringsteknologi. Norgesuniversitetet gjennomførte høsten 2006 en høringsrunde om rapporten. Høringsuttalelsene blir nå oppsummert. Denne oppsummeringen vil sammen med Li-rapporten bli utgitt i

Norgesuniversitetets skriftserie i 2007. Norgesuniversitetet vil følge opp innspill i høringsrunden om å etablere et forum der UH-sektoren kan utveksle erfaringer og diskutere læringsteknologiske spørsmål.

Rådgivning til Kunnskapsdepartementet

Norgesuniversitetet har laget innspill for departementet i forbindelse med deres arbeid med ulike meldinger og rapporter. Dette gjelder strategi/statusrapport for livslang læring, *St.meld. nr. 16 (2006-2007) ...og ingen sto igjen – Tidlig innsats for livslang læring* og *St.meld. nr. 17 (2006-2007) Eit informasjonssamfunn for alle*, og evaluering av Vox. I 2006 har ellers Norgesuniversitetet arbeidet med forslag til departementet om tiltak på bakgrunn av statusbeskrivelsen i de to undersøkelsene om digital tilstand. Dette vil legges fram for departementet i løpet av våren 2007. Norgesuniversitetet forbereder ellers innspill til Stjernø-utvalgets arbeid.

Andre aktiviteter

Ved siden av nevnte prosjektrapportering, undersøkelser og artikkelsamlinger kan følgende nevnes i forhold til kunnskapsfunksjonen:

Innenfor standardisering arbeider Norgesuniversitetet videre sammen med ulike aktører så som *Utdanning.no*, særlig med standarder for kursinformasjon innenfor CDM-prosjektet (Course Description Metadata). Målet er å få etablert standarder for digital presentasjon av utdanningstilbud. Dette arbeidet er viktig, bl.a. for å få til et bedre samspill med deling av kursinformasjon mellom ulike portaler og websider. Arbeidet med CDM er blitt noe forsinket, men synes nå å være i god gjenge.

Norgesuniversitetet har på oppdrag fra Nordisk forskerakademi (Norforsk) og University of the Arctic (UArctic) utviklet to databaser med oversikt over aktuelle kurs og utdanninger innenfor de to organisasjonenes virkefelt. Norgesuniversitetet drifter den førstnevnte databasen, mens UArctic selv drifter sin database.

Norgesuniversitetet har i 2006 deltatt i et EU-støttet prosjekt, Megatrendsprosjektet, med NKI som koordinator. Dette omtales nærmere under punkt 3.5 om internasjonalisering. Ellers har Norgesuniversitetet deltatt i et annet EU-prosjekt som ble avsluttet tidlig i 2006, Filterprosjektet. Prosjektet ble avsluttet med boken *World Wide Work. Filtering of Online Content in a Globalized World* (2006, van de Bundt-Kokhuis, S. red).

Norgesuniversitetet har videre ferdigstilt arbeidet med å utarbeide en database med informasjon om fagpersoner og FoU-arbeid innenfor fleksibel og livslang læring ved norske læresteder. Denne oversikten vil kunne bidra til å styrke Norgesuniversitetets samspill med fagmiljøene når det gjelder ivaretagelse av kunnskapsfunksjonen. Oversikten var ferdig tidlig i 2006.

Høsten 2006 nedsatte Norgesuniversitetet en gruppe som skal utrede en eventuell etablering av en NUV-monitor for overvåking av IKT-bruk i norsk høyere utdanning, opplegg for livslang læring og lignende. En monitor er en longitudinell undersøkelse, det vil si en undersøkelse som gjøres på mer en ett tidspunkt. Norgesuniversitetets forslag til en monitor vil være en kvantitativ undersøkelse som gjennomføres med jevne mellomrom (for eksempel årlig eller annet hvert år) med det formål å kartlegge IKT-bruken i høyere utdanning og se på utviklingstrekk knyttet til dette. En slik monitor vil kunne styrke kunnskapsgrunnlaget når det gjelder fleksibel og livslang læring i norsk høyere utdanning. Monitorgruppen skal ferdigstille sitt arbeid våren 2007.

Ellers vil aktiviteten til de tre etablerte spesialkompetansegruppene bidra til Norgesuniversitetets arbeid med kunnskapsfunksjonen. Disse gruppene ble etablert i løpet av våren 2006. De har avgitt statusrapporter til Norgesuniversitetet i forbindelse med fellesseminar med styret i februar 2007, se vedlegg D.

Norgesuniversitetet har deltatt med innlegg på en rekke seminarer og konferanser i 2006, se vedlegg E.

2006 har vært et virksomt år innenfor kunnskapsfunksjonen. Fortsatt gjenstår det å etablere klarere systematikk i arbeidet innenfor dette feltet. Ikke minst når det gjelder overvåking av erfaringer internasjonalt, står vi overfor formidable utfordringer som bare kan løses i samarbeid med andre, se nærmere omtale om internasjonalisering under punkt 3.5. Videre er det behov for å innhente synspunkter fra våre interessenter på hvilke spørsmål og problemstillinger Norgesuniversitetet bør prioritere i vårt arbeid med analyser og utredninger. I løpet av våren 2007 vil vi derfor gjennomføre en bred høringsrunde om dette.

3.2 Rapportering om tildelingsfunksjonen

Norgesuniversitetets tildelingsfunksjon innebærer i et enkelt år som 2006 en innsats innefor prosjekttildelinger som spenner over tre ulike budsjettår. Innen 15. mars innhentes rapportering fra prosjektene som fikk støtte foregående år (i 2006 gjelder dette NUV-støttede prosjekter i 2005). Videre tildeles det prosjektmidler for det inneværende året (2006). Dette skjer i januar eller februar, etter at tildeling er behandlet på siste styremøte året før. Til siste avklarer Norgesuniversitetet i samspill med departementet føringer for utlysning for det påfølgende årets prosjekttildeling, foretar utlysning og behandler søknadene (2007). Norgesuniversitetet kan få ansvar for forvaltning av mer spesifikke prosjektpotter. I 2006 har ikke Norgesuniversitetet hatt slike oppdrag.

Evaluering og rapportering fra 2005-prosjektene

I 2006 ble det innhøstet kunnskap fra erfaringene fra prosjektene som ble tildelt midler i 2005. Erfaringene innhentes på tre ulike måter: a) rapportering til Norgesuniversitetet innen 15. mars, b) skriving av artikler om selvvalgte tema omkring erfaringer fra prosjektene med henblikk på eventuell utgivelse i Norgesuniversitetets skriftserie og c) bidrag med innspill i konferanser og seminarer, så som Norgesuniversitetets prosjektseminar for nye prosjekter. Rapporteringen fra 2005-prosjektene ble oppsummert i *Norgesuniversitetets prosjektstøtte 2005 – En oppsummering og analyse av prosjekter som mottok støtte fra Norgesuniversitetet i 2005* (Myklebost, G.), se nærmere omtale under i vedlegg A.

Når det gjelder evaluering, har dette som nevnt resultert i artikkelsamlingen *Fra erfaring til kunnskap – Noen lærdommer fra utviklingsprosjekter 2005 NUV-rapport 2/2006* (Arneberg, P., Myklebost, G. og Skare, O. red.). Se nærmere omtale i vedlegg C. En ny artikkelsamling basert på evaluering og analyser av erfaringer er under utarbeidelse og vil bli publisert i løpet av våren 2007.

Disse artikkelsamlingenes målsetting er å øke kompetansen innen fleksibel IKT-støttet undervisning og læring gjennom å formidle analyser av noen av de erfaringer som er gjort innenfor utviklingsprosjekter støttet av Norgesuniversitetet. Ved siden av rapportene har ulike NUV-støttede prosjekter presentert sine erfaringer i ulike konferanser og seminarer, bl.a. i Norgesuniversitetets prosjektseminar våren 2006.

Tildeling av prosjektmidler for 2006

Kriterier for prosjektrunden 2006 ble fastsatt etter en runde mellom Norgesuniversitetet og departementet. Følgende prioriteringskriterier ble lagt til grunn: a) Samarbeidsprosjekter mellom ulike læresteder eller mellom læresteder og virksomheter i arbeidslivet b) Prosjekter med stort potensial for utvikling av kunnskapsutvikling og –spredning, særlig innenfor pedagogisk bruk av LMSer og utvikling, deling og gjenbruk av digitale læringsressurser.

Norgesuniversitetet fikk inn 58 søknader for 2006, det vil si 30 færre enn for 2005. Omsøkt beløp for 2006 var ca. 25 mill kr, dvs. en nedgang på ca. 17 mill kr i forhold til søknadsrunden

for 2005. Totalt for prosjektårene 2006 og 2007 var det søkt om ca. 35 mill kr. Mange av søknadene med søknadssum for to år var knyttet til utvikling av studietilbud på 60 studiepoeng eller mindre. Ut fra den innførte begrensning i bruk av forhåndstilsagn fra 2006-runden til bare å gjelde utvikling av flerårige studier, var den reelle søknadssum for tildeling i 2006 nærmere 35 enn 25 mill kr. Det ble på styremøtet i desember 2005 vedtatt å gi støtte på til sammen 6 450 000 kr til 19 nye prosjekter, i tillegg til 4 530 000 kr til 21 prosjekter ut fra forhåndstilsagn, totalt 40 prosjekter. For 2007 ble det gitt forhåndstilsagn på til sammen 375 000 kr til to prosjekter knyttet til utvikling av flerårige studietilbud. Dette innebar en reduksjon på drøyt 4 mill kr i forhåndstilsagn sammenliknet med 2006. Liste over 2006-prosjektene er vedlagt, se vedlegg F.

Nedgangen i antall søknader kan ha ulike årsaker så som problemer med forsøk på ”spissede” føringer for prioritering, høy avslagsprosent fra tidligere år med skuffede forventninger. Dette var andre året Norgesuniversitetet opplever nedgang. Ut fra størrelse på prosjektpotten var søknadsbunken for 2006 fortsatt tilfredsstillende. Det var mange støtteverdige prosjekter som måtte avslås på grunn av de trange rammene. Det var til sammen 16 søknader som ble vurdert som støtteverdige, men som ikke fikk støtte på grunn av begrensede midler. Til tross for betydelig nedgang var avslagsprosenten dermed fortsatt høy.

Ut fra rapportering fra disse prosjektene innen fristen 15. mars 2007, samt evalueringsartikler vil erfaringene fra disse prosjektene bli sammenfattet, analysert og formidlet i løpet av 2007.

Innenfor prosjektpotten for 2006 satte Norgesuniversitetet av 900 000 kr til følgende særskilte tiltak eller fellestiltak:

- Seminarer for nye og eldre prosjekter
- Spesialkompetansegruppe om digitale mapper
- Spesialkompetansegruppe om den voksne student
- Spesialkompetansegruppe om samspill mellom arbeidsliv og høyere utdanning

Utlysning og behandling av søknader om prosjektmidler for 2007

Norgesuniversitetet har i 2006 også arbeidet med prosjekttildeling for 2007. Departementet ga overordnede føringer etter innspill fra Norgesuniversitetet om bruk av prosjektmidler. Ut fra en drøfting på det årlige kontaktmøtet i mars 2006 ble de detaljerte føringene endelig fastsatt av Norgesuniversitetet.

I utlysingen for 2007 var hovedkriteriene for prioritering mellom søknader slik: a) Prosjekter med stort potensial for utvikling av kunnskap. Det ble lagt vekt på gode opplegg for evaluering og formidling. Norgesuniversitetet ville her særlig prioritere utprøving og evaluering av innovativ bruk av IKT i undervisning og læring, og utprøving og evaluering av digital mappevurdering eller andre IKT-støttede og læringsfremmende vurderingsformer b) Samarbeidsprosjekt mellom høyere læresteder og arbeidslivet og c) Samarbeidsprosjekt mellom flere høyere læresteder, inkludert samarbeid med utenlandske læresteder.

Norgesuniversitetet fikk inn 80 søknader for 2007, det vil si 22 flere enn for 2006. Omsøkt beløp for 2007 var ca. 34 mill kr, dvs. en oppgang på ca. 9 mill kr i forhold til søknadsrunden for 2006. Totalt for prosjektårene 2007 og 2008 ble det søkt om ca. 47,5 mill kr, dvs. en oppgang på ca. 12,5 mill kr sammenliknet med 2006-runden. Mange av søknadene med søknadssum for to år er knyttet til utvikling av studietilbud på 60 studiepoeng eller mindre. Ut fra den innførte begrensning i bruk av forhåndstilsagn til bare å gjelde utvikling av flerårige studier, vil dermed den reelle søknadssum for tildeling i 2007 være nærmere 47,5 enn 34 mill kr.

Ut fra forhåndstilsagn for 2007 i sak 27/2005 skulle det tildeles 375 000 kr til to prosjekter. Det ene av disse prosjektene kom ikke i gang, slik at det bare skulle utbetales 150 000 kr ut fra forhåndstilsagn. Totalt ble det vedtatt i sak 20/2006 å tildele 10 175 000 kr til 31 prosjekter i 2007. For 2008 ble det videre gitt forhåndstilsagn på til sammen 1 230 000 kr til fire prosjekter knyttet til utvikling av flerårige studietilbud.

Antall søknader steg med 22, dvs. 38 % fra 2006- til 2007-runden. Samtidig steg antall søkerinstitusjoner fra 20 til 35. Oppgangen i antall søknader og søkerinstitusjoner henger bl.a. sammen med at Norgesuniversitetet i 2006 gjennomførte en omfattende runde med søkerseminarer. Vi har fått signaler om en viss slitasje i miljøene, bl.a. pga. arbeid med Kvalitetsreformen, noe som kan ha gått ut over søkerinnsatsen. Samtidig skjer det mye interessant på lærestedene innenfor IKT, fjernundervisning og fleksibel utdanning. Dette gjenspeiles i årets søknadsbunke, som må sies å være den kvalitativt beste søknadsbunken i SOFF/NUV-historien. Selv om det for 2007 er mer midler enn noen gang til nye prosjekter, er det likevel mange støtteverdige prosjekter som må avslås.

Kvaliteten på søknadene i 2007-runden var altså jevnt god. 23 søknader som ble avslått var etter sekretariatets vurdering støtteverdige. Søknadene viser fortsatt et bilde av bred implementering av IKT-støttet utdanning innenfor et etablert paradigme med kombinerte opplegg og bruk av LMSer, men samtidig ser vi klare tendenser til utprøving av nye opplegg som ligger utenfor rammene av en enkel LMS-bruk. En del søknader er meget spesifikke på hva en ønsker å prøve ut og har karakter av prosjekter som forener FoU-arbeid med (videre)utvikling av nye (eksisterende) studietilbud. Flere av søknadene må sies å omfatte innovativ bruk av IKT. De aller fleste søknadene omfatter samarbeid, enten med læresteder eller med virksomheter eller organisasjoner i arbeidslivet. En svakhet med en del av søknadene er at det ikke kommer tydelig nok fram hvor langt en har kommet i å avklare et forpliktende samarbeid.

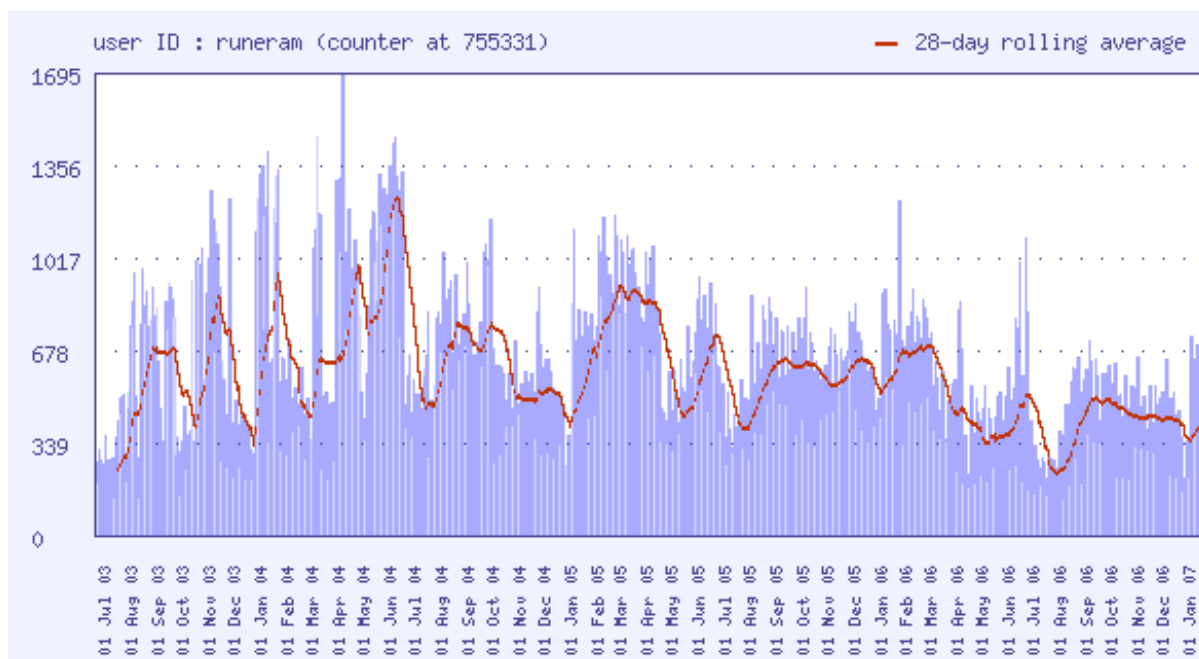
3.3 Rapportering om informasjonsfunksjonen

Norgesuniversitetets nettsted har etter hvert fått mye interessant innhold. Samtidig er det en stor utfordring å få brukervennlige og oversiktlige websider. Høsten 2006 fikk Norgesuniversitetet utført en omfattende brukertest av nettstedet. Resultatet beskriver betydelige mangler når det gjelder hvor lett det er for Norgesuniversitetets ulike målgrupper å bruke nettstedet. I 2007 er det satt av ressurser for å rette på dette.

Besøksstatistikk på nettstedet

Besøket på Norgesuniversitetets nettsider har gått noe ned i 2006, men hver besøkende har lest flere sider. I 2006 hadde Norgesuniversitetet.no 164.191 brukersesjoner (besøkende) og 616.183 sidevisninger ("treff" på dokumenter på web). I snitt gav dette **450 besøkende pr dag**. I 2005 var det 231.154 besøkende og 691.604 sidevisninger og 633 daglige besøkende. Tallene inkluderer helger, høytider og ferier, slik at besøket på arbeidsdager er høyere. Andelen gjenbesøk i forhold til nye besøkende har også gått ned, fra 46% i 2005 til 28% i 2006. Den noe nedadgående trenden har trolig sammenheng med for dårlig brukervennlighet i NUV-webben som framkom i brukertestene som ble gjennomført høsten 2006. Vi har nå satt i gang arbeid med å forbedre dette.

Grafen viser utviklingen i besøk (antall daglige brukersesjoner) på nettstedet siden juli 2003. Merk at første halvår av statistikken gjelder "gamle" Norgesuniversitetet, før sammenslåingen med SOFF.

Leverandørene

Det er 135 utdanningstilbydere som presenterer sine etter- og videreutdanningstilbud (EVU) på Norgesuniversitetets nettsted. Dette inkluderer universitet og vitenskapelige høyskoler, statlige høyskoler og kunsthøyskoler, private høyskoler med eksamensrett, fagskoler, studieforbund, fagforbund og -foreninger, bransjeforeninger, samt en del andre kurstilbydere av prosjektkarakter.

Markedsføring mot brukerne

I 2006 har Norgesuniversitetet satset på å markedsføre kursdatabasen. Med tanke på den store og heterogene målgruppen, har en forsøkt å nå bredt, både geografisk og med tanke på målgrupper. Med begrensede ressurser til markedsføring har Norgesuniversitetet valgt som merkevarestrategi å være mest synlig i noen utvalgte kanaler. Foruten flymagasinene for Norwegian og SAS Braathens, har ulike fagblad, Teknisk Ukeblad, Personal og Ledelse og Kjedemagasinet og Utdanningsforbundets medlemsmagasin vært benyttet. Annonseringen i fagbladene har vært knyttet til utgaver hvor tema har vært etter- og videreutdanning. I samarbeid med Universitets- og høyskolerådet, har Norgesuniversitetet finansiert et avisbilag til Aftenposten om livslang læring i august 2006 i Norgesuniversitetet har også utarbeidet en liten brosjyre som presenterer vår virksomhet.

Ved årets slutt var det 1801 abonnenter på Norgesuniversitetets distribusjonsliste for nyheter om etter- og videreutdanning. Dette er et høyt tall og Norgesuniversitetet får mange positive tilbakemeldinger om denne tjenesten. Ellers vises til omtalen av nettverksarbeidet mot arbeidslivet og lærestedene.

Utvikling av nettstedet

Høsten 2005 ble det lansert en løsning for elektronisk mottak av prosjektsøknader. Opplegget med elektroniske prosjektsøknader ble høsten 2006 videreført i søknadsrunden for 2007. Norgesuniversitetet arbeider med videreutvikling av en prosjektdatabase med informasjon om NUV-støttede prosjekter. Vi viser ellers til omtale av brukervennlighetstest og oppfølging av denne i 2007.

Etter oppfordring fra fagmiljøene, opprettet Norgesuniversitetet i 2006 gruppebloggen ”Fleksibel læring”. Noen av de ansatte i sekretariatet har tatt i bruk arbeidsblogger for bedre kommunikasjon og kunnskapsutvikling i nettverk.

Kultur for deling

I tillegg til Norgesuniversitetets styrelederrolle i *Utdanning.no*, ble Norgesuniversitetet i 2005 oppnevnt til å delta i Samarbeidsgruppen for nettsted i utdanningssektoren (SANU). Sekretariatet var også representert i prosjektgruppene under dette samarbeidstiltaket.

Norgesuniversitetet har utarbeidet og sendt på høring en rapport om utvikling av læringsteknologi i norsk høyere utdanning. For å bidra til brukerrettede og fleksible teknologiske løsninger, er det tatt initiativ til å vurdere norsk tilknytning til det internasjonale samarbeidet e-Framework.org, for tjenestefokusert e-læringsarkitektur.

Eksterne prosjekter

For å finansiere en hel stilling på teknisk side og slik beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse på søkemotorområdet, har Norgesuniversitetet også i 2006 driftet nettstedet www.phdcourse.net for Nordisk ministerråds Nordforsk. Det er i tillegg inngått kontrakt med nettverket University of the Arctic om fortsatt drift av deres kursoversikt.

Konferanser og seminarer

Informasjon skjer også gjennom konferanser og seminarer. Vi viser til nærmere omtale under pkt. 3.4 og til vedlegg E.

Informasjon til departementet

I brev om rapport og budsjettforslag av 21. desember 2006 har departementet under punkt 3.3 bedt om en kort sammenfatning av Norgesuniversitetets erfaringer og kunnskaper innenfor følgende hovedarbeidsområder: 1) Samarbeid mellom arbeidslivet og UH-sektoren om fleksibel utdanning 2) Den voksne student og 3) Utviklingen av fleksible studietilbud i høyere utdanning. Se innledningen i vedlagt vedleggsnotat (A-G).

3.4 Rapportering om møteplassfunksjonen

Nettverk for fleksibel og livslang læring

Norgesuniversitetet har etablert et nettverk for fleksibel og livslang læring. Nettverket erstattet SOFFs og gamle NUs nettverk og fora, og skal bidra til kontakt og erfaringsdeling mellom ulike aktører innenfor fleksibel læring, samt styrke kontakt mellom arbeidsliv og høyere utdanning. Nettverket omfatter nå ca. 150 kontaktpersoner fra utdanningsinstitusjoner, organisasjoner i arbeidslivet og innenfor utdanningssektoren. Det årlige seminaret i nettverket ble i 2006 arrangert i Tromsø 13.-14. september. Tema for seminaret var Norgesuniversitetets spesialkompetansegrupper og utfordringer innenfor gruppene felter: samarbeid UH-arbeidslivet, digitale mapper og den voksne student. Andre presentasjoner var studentperspektivet, utredning 2 om digital tilstand, rapport om læringsteknologi og orientering om den svenske Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning (NSHU). Seminaret var vellykket arrangementsmessig, men deltakertallet var noe lavere enn foregående år. Norgesuniversitetet vil i løpet av 2007 vurdere nærmere hvordan dette nettverket kan videreutvikles.

Prosjektseminar

Norgesuniversitetet arrangerte seminar 3.-4. mai i Tromsø for prosjektene som fikk NUV-støtte i 2006 med henblikk på erfaringsutveksling og etablering av kontakter. Dette var et meget vellykket arrangement. I forbindelse med utlysning av prosjektmidler for 2007 har Norgesuniversitetet gjennomført søkerseminarer for 32 læresteder. Dette bidro til at antallet søknader steg betydelig, se omtalen under punkt 3.2.

REN

Norgesuniversitetet er medlem av Research and Education Network (REN), et samarbeid mellom bedrifter, organisasjoner og læresteder for å følge med utviklingen innen e-læring, med vekt på det som skjer i California. Norgesuniversitetet har deltatt på RENs medlemsmøter. Norgesuniversitetet deltok også på RENs studietur til Dublin i oktober. Når det gjelder andre internasjonalt orienterte nettverk, viser vi til nærmere omtale under punkt 3.5.

Annet samarbeid

Når det gjelder andre samarbeidsopplegg i 2006 vil vi særlig peke på følgende:

- Styring av *Utdanning.no* sammen med bl.a. Utdanningsdirektoratet, Vox og Senter for internasjonalisering av høyere utdanning (SIU), herunder deltakelse i SANU (samordning av utdanningsportaler). Norgesuniversitetet har styrelederfunksjonen i *Utdanning.no*.
- Samarbeid med Norsk forbund for fjernundervisning (NFF), Innovasjon Norge og SIU for å arrangere en norsk stand på Online Educa Berlin i desember.
- Samarbeid med NFF om planlegging og gjennomføring av konferansen "Læring med teknologi" 16.-17. november 2006 på Fornebu.
- Samarbeid med SIU og ABM-utvikling om planlegging av seminar om samarbeid om overvåking og deling av internasjonale erfaringer/kunnskap innenfor IKT og kunnskapsforvaltning i høyere utdanning (seminaret ble avholdt 25. januar 2007). Målet er her å få etablert et mer rasjonelt samarbeid i Norge på dette feltet.
- Av mer servicepreget samarbeid yter Norgesuniversitetet tjenester for Universitets- og høyskolerådet innenfor drift av datasystemer og for Nordforsk og University of the Arctic i forhold til drift og utvikling av kursdatabaser. Dette er arbeid som Norgesuniversitetet får betalt for etter avtaler.

Som en del av arbeidet i de ovenfor nevnte samarbeidsoppleggene har Norgesuniversitetet deltatt på en rekke møter. Norgesuniversitetet har ellers hatt kontaktmøte med departementet 17. mars 2006 for å drøfte spørsmål omkring Norgesuniversitetets virksomhet, planer, føringer for utlysning av prosjektmidler og budsjettforslag.

Spesialkompetansegrupper

I 2006 har Norgesuniversitetet satt i gang tre spesialkompetansegrupper (SKG). En SKG er en gruppe av eksperter som innen en gitt tidsramme skal arbeide med en eller flere problemstillinger innenfor et felt. Gruppene skal overvåke det som skjer på sine felter og bidra til kunnskapsspredning om dette. De tre SKGene har følgende tema: Digitale mapper, bruk av arbeidspraksis i høyere utdanning og den voksne studenten. Det ble til sammen satt av 800 000 kr til disse gruppene. Sammensetning og mandat for gruppenes arbeid vil bli vedtatt våren 2006. Gruppene skal ha et spesielt ansvar for å gi råd til Norgesuniversitetet om behov for kunnskap, utdanningspolitiske tiltak som bør foreslås for departementet eller læresteder, eller andre spørsmål av betydning i forhold til sine felter. Norgesuniversitetet bistår gruppene med administrativ støtte til og har deltatt med kontaktpersoner i gruppenes møter. I februar 2007 ble det avholdt et felles seminar med SKGene der de skal rapportere om sin virksomhet i 2006 og

komme med forslag om tiltak. Gruppene er også bedt om å foreslå innspill til Stjernø-utvalgets arbeid når det gjelder etter- og videreutdanning og bruk av IKT i utdanningen.

Oversikt over deltakelse på konferanser og viktige møter i 2006 er som nevnt gitt i vedlegg E.

3.5 Rapportering om internasjonalisering

Deltakelse i internasjonale organisasjoner

I tillegg til REN som ble nevnt ovenfor deltar Norgesuniversitetet i følgende internasjonale organisasjoner og nettverk:

- International Council for Open and Distance Education (ICDE) som er en internasjonal organisasjon for informasjon og erfaringsdeling innen fleksibel og livslang læring. Det er primært læresteder som er medlem av ICDE. I 2006 har Norgesuniversitetet deltatt på ICDE SCOP på Lillehammer i juni. Norgesuniversitetet har ellers bistått ICDEs generalsekretær i arbeidet med en ny konstitusjon for organisasjonen. Videre deltok Norgesuniversitetet på et seminar med ICDE og svenske NSHU og Högskoleverket om kvalitetssikring i fjernundervisning i oktober.
- European Distance and E-Learning Network (EDEN) er en europeisk organisasjon for informasjon og erfaringsutveksling innen fleksibel og livslang læring. Norgesuniversitetet deltok med paper om digital tilstand i norsk høyere utdanning på EDENs årlige konferanse i Wien i juni 2006, og deltok i tillegg på EDENs workshop om forskning i fjernundervisning og e-læring i Castelldefels i oktober.
- Nordisk evalueringsforum (NEVA) er et uformelt forum for erfaringsutveksling mellom sentrale nasjonale aktører innen fleksibel og livslang læring i Norge, Sverige og Danmark. Fra Norge deltar Norgesuniversitetet og, til tider, Vox og Nokut.. Det ble holdt tre møter i 2006: ett i Tromsø i januar, ett i Stockholm i juni og ett i København i desember. NEVA har arbeidet med to analyseprosjekter: ett om modeller for fleksibel læring i de tre landene og ett om evalueringsmodeller for utdanning i forhold til evaluering av fleksibel læring. Det sistnevnte prosjektet resulterte i et paper på ICDEs verdenskonferanse i Rio de Janeiro i september 2006. Paperet ble presentert av det svenske Högskoleverkets NEVA-representanter. Diskusjonen med ICDE om kvalitetssikring på seminar i Stockholm i oktober vil bli fulgt opp på neste NEVA-møte i Tromsø i mai 2007.

Utenom deltakelse i ICDE, EDEN og NEVA har Norgesuniversitetet deltatt sammen med andre norske organisasjoner, læresteder og virksomheter med stand på Online Educa Berlin i desember. Dette er en av de største e-læringskonferansene i verden. Det norske opplegget fikk økonomisk støtte fra departementet. Av 2048 deltakere totalt var det 127 fra Norge, hvorav 9 hadde papers. Det var 11 norske utstillere på standen. Evalueringen av den norske deltakelse var overveiende meget positiv. Det vil bli arrangert en idedugnad med de aktuelle miljøene for å vurdere en endret profilering av den norske standen på Online Educa i 2007.

Europeiske prosjekter og samarbeid

Norgesuniversitetet har deltatt i følgende europeiske samarbeidsopplegg, herunder EU-prosjekter:

- Filterprosjektet ble koordinert av Vrije Universiteit i Amsterdam (www.filternetwork.org.) Prosjektet skulle belyse ulike sider ved seleksjon eller filtrering av innhold i internettbasert utdanning og læring. Filterprosjektet ble avsluttet med et seminar i Amsterdam i februar 2006 og utgivelse av boken *World Wide Work* som er nevnt ovenfor.
- Fra høsten 2005 ble Norgesuniversitetet involvert i et annet EU-støttet prosjekt: Megatrend in e-learning. NKI er prosjektleder. Megatrend arbeider med å identifisere og

analysere vellykkede eksempler på bærekraftig og kostnadseffektiv e-læring i stor skala. Hensikten er å finne ut hva man kan lære av institusjoner som har hatt suksess med storskala e-læring. Prosjektet skal formidle resultatene til europeiske og nasjonale beslutningstakere og tilbydere av nettbasert utdanning. Norgesuniversitetet har ansvar for å samle inn empiri fra norske eksempler. Prosjektet avsluttes i juni 2007.

- Norgesuniversitetet har hatt tett kontakt med sin svenske søsterorganisasjon Myndigheten for nätverk och samarbete inom högre utbildning (NSHU) i 2006 gjennom felles personalseminar, deltakelse på felles møter og seminarer. Møtene har vært nyttig med henblikk på erfaringsutveksling og læring om hvordan vi arbeider med bl.a. prosjektmidler og spesialkompetansegrupper.
- Norgesuniversitetet organiserte i august 2006 en studietur til Norge for nederlandske SURF og britiske JISC, de to nasjonale organisasjonene for infrastruktur og IKT-tjenester i høyere utdanning i de to landene. SURF og JISC var interessert i nasjonale strategier på IKT-området i norsk utdanning. Besøket var meget vellykket og resulterte i invitasjon til Norge om å delta i samarbeidsprosjekter. Det største av disse er eFramework-samarbeidet omkring tjenestorientert IT-arkitektur. Norgesuniversitetet har bistått departementet med å forberede nærmere avklaringer om norsk deltakelse i dette samarbeidet. Avklaringsprosessen videreføres i 2007. Ellers er samarbeidet med SURF videreutviklet, bl.a. ved at spesialkompetansegruppen om digitale mapper har etablert kontakt med SURFs arbeid på feltet.

Norgesuniversitetet utarbeidet høsten 2006 et notat som sammenliknet egen organisasjon med fire nasjonale organisasjoner innenfor fjernundervisning og fleksibel utdanning i fire andre mindre europeiske land. Ovenfor nevnte SURF og NSHU, sammen med Finnish Virtual University (FVU) framstår som særlig interessante med hensyn til erfaringsdeling. FVU kom mot slutten av 2006 med en invitasjon til å delta i et europeisk nettverk for nasjonale organer av "vår type". Dette må vurderes nærmere i løpet av 2007.

Som nevnt er det en spesiell utfordring er å overvåke utviklingstrekk internasjonalt og formidle kunnskap om dette i Norge. Norgesuniversitetet har sammen med SIU og ABM-utvikling forberedt et seminar om dette som ble avholdt i januar 2007. I løpet av våren 2007 vil det bli utarbeidet forslag om hvordan et slikt samarbeid kan organiseres.

3.6 Rapportering om administrasjon, personalpolitikk, helse

Det er arrangert jevnlig internseminar for å diskutere oppfølging av sekretariatets arbeidsplan for 2006. Denne planen ble justert underveis. Norgesuniversitetet har i 2006 både hatt fysiske samlinger i Tromsø og videokonferanser mellom Tromsø og Oslo. Norgesuniversitetet vært med på et spleiselag med UHR for å kjøpe videokonferanseutstyr i Oslo. Videokonferanse mellom Tromsø og Oslo er nå innarbeidet som en regulær måte å ha internmøter på. Dette fungerer godt.

Etter en meget travel oppstartperiode med etablering av nye rutiner, kutt i budsjettet, eksterne oppdrag samt alle de oppgaver en hadde med seg fra før, ble det i løpet av 2005 klart at denne perioden til dels ble opplevd som vanskelig for medarbeiderne. For å ta tak i dette har ulike tiltak blitt satt i verk. Utviklingsarbeid knyttet til etablering av felles identitet og styrking av samarbeid og intern kommunikasjon er videreført i 2006. I dette arbeidet er det innhentet ekstern bistand. Det igangsatte arbeidet med arbeidsmåter, arbeidsmiljø og kommunikasjon har ført til klare forbedringer i trivselen. Det er bl.a. nedgang i sykefraværet fra 2005 til 2006. Ellers har direktør våren 2006 hospitert to måneder ved Danmarks evalueringsinstitutt i København innenfor ordningen med nordisk tjenestemannsutveksling med stipend fra Nordisk Ministerråd.

Tabell 2.1 Tilsatte (årsverk)

Stillingstype	Grunnbudsjett		Eksternt finansiert						Totalt antall	
			Norges Forskningsråd		Arbeids- markedstiltak		Andre finan- sieringskilder		Sum	
	Fast Tilsatt	Midl. Tilsatt	Fast tilsatt	Midl. Tilsatt	Fast tilsatt	Midl. tilsatt	Fast tilsatt	Midl. tilsatt	Fast tilsatt	Midl. Tilsatt
1. Drifts- og Vedlikeholdsstillinger		1								1
2. Administrative stillinger										
a) herav ledere	1		( )	( )	( )	( )	( )	( )	1	
b) herav mellomledere	1		( )	( )	( )	( )	( )	( )	1	
c) herav saksbehandlere	6		( )	( )	( )	( )	( )	( )	6	
d) herav annet kontorpersone			( )	( )	( )	( )	( )	( )		
3. Andre stillinger	8	1							8	1

Det ene rådgiverstillingen ble i de lokale forhandlingene omgjort til kontorsjefstilling (mellomleder) for å styrke de administrative funksjonene. Prosentandel kvinner: 33,33, alle heltidstilsatte.

3.7 Rapportering om eksternt finansiert virksomhet

Online Educa Berlin – kap 248

Norgesuniversitetet fikk 200 000 kr fra departementet på kap 248 til samarbeidet om en norsk stand på Online Educa Berlin i desember. Se nærmere omtale ovenfor.

Serviceoppdrag

Norgesuniversitetet har inngått avtale med Universitets- og høyskolerådet (UHR) når det gjelder brukerstøtte til deres IT-systemer. Når betaling for tjenester som UHR har gitt til Norgesuniversitetet er trukket fra, innebar dette en inntekt i 2006 på 109 143 kr. Norgesuniversitetet har hatt avtale med Nordisk forskerakademi om å drifte en database med forskerutdanningstilbud. Til sammen skal dette utgjøre en årlig inntekt på 100 000 kr. Det er noe uklart om Nordforsk ønsker å videreføre dette samarbeidet og hvorvidt de vil betale for databasen i 2006. Norgesuniversitetet følger opp dette i 2007. Norgesuniversitetet har også utviklet en kursdatabase for University of the Arctic. For dette arbeidet fikk Norgesuniversitetet 60 140 kr i 2006.

3.8 Bygg og leie

Norgesuniversitetet har en todelt lokalisering, henholdsvis i Tromsø og Oslo. Når det gjelder lokalene i Oslo hadde Norgesuniversitetet kontrakt med Høgskolen i Oslo til juli 2005. Dette leieforholdet ble videreført til ut 2006, men leiearealet er blitt redusert.

Lokaler i Forskningsparken i Breivika, Tromsø:

Areal 160 kvm.

Leie: kr 240 000

Lokale i Pilestredet 46 B, Oslo:

Areal: 112 kvm (til juni)/77 kvm (fra juli)

Leie: kr 179 000

4. BUDSJETT OG ØKONOMI

4.1 Regnskap 2006, se vedlegg F

Til sammen hadde Norgesuniversitetet 20 450 400 kr til disposisjon for 2006:

Ordinær bevilgning	19 000 000
Overførte restmidler	473 200
Utestående fordringer	350 000
Innbetaling fra NordForsk (2005 og 2006), <i>jfr. pkt. 3.3</i>	200 000
UHR, Kjøp av tjenester, <i>jfr. pkt. 3.3</i>	67 100
University of the Arctic, <i>jfr. pkt. 3.3</i>	60 100
Tilbakebetalt fra Høgskolen i Østfold	300 000
<i>Til disposisjon</i>	<i>20 450 500</i>

Tilbakebetalingen fra Høgskolen i Østfold gjelder et prosjekt som var blitt tildelt 300 000 kr i 2005, men som ikke ble igangsatt på grunn av interne forhold.

Ifølge regnskapstallene, se vedlegg F, har Norgesuniversitetet et forbruk på 19 762 936 kr og har dermed en ubrukt rest på 687 464 kr som kan overføres til 2007. Dette stemmer ikke helt med Universitetet i Tromsø sine regnskapstall i Agresso da ubrukte restmidler fra 2004 og 2005 ved en feil ikke er kommet med i Norgesuniversitetets regnskap som inngående balanse.

I tillegg til ubrukte restmidler har Norgesuniversitetet utestående fordringer for til sammen 463 100 kr som skyldes tilgodehavende hos Utdanning.no, tilbakebetaling av tidligere mottatt prosjektmidler fra Universitetet i Tromsø og refusjon av midler fra et EU-prosjekt (Megatrends) hvor Norgesuniversitetet er samarbeidspartner med NKI.

4.2 Regnskapsføring av midler til viderefordeling

Av tildelingen til Norgesuniversitetet var 10 530 000,- kr viderefordelt i form av prosjektmidler til universiteter og høgskoler, se vedlegg G.

Vedleggsnotat

- Innledning om samarbeid med arbeidslivet, den voksne student og utvikling av fleksibel utdanning
- A. Oppsummering for 2005-prosjektene
- B. Oppsummering fra digital tilstand II-undersøkelsen
- C. Oppsummering fra artikkelsamling ut fra erfaringer fra NUV-prosjekter
- D. Status fra Spesialkompetansegruppenes arbeid
- E. NUV-deltakelse i konferanser og seminarer 2006
- F. NUV-støttede prosjekter 2006
- G. Årsregnskap 2006

VEDLEGG TIL NORGESUNIVERSITETETS BUDSJETTDOKUMENT (2006-2008)

Innhold

- Side 2: Innledning
- Side 4: A. Oppsummering for 2005-prosjektene
- Side 7: B. Oppsummering fra digital tilstand II-undersøkelsen
- Side 9: C. Oppsummering fra artikkelsamling ut fra erfaringer fra NUV-prosjekter
- Side 12: D. Status fra Spesialkompetansegruppens arbeid
- Side 19: E. NUV-deltakelse i konferanser, seminarer og viktige møter 2006
- Side 21: F. NUV-støttede prosjekter 2006
- Side 23: G. Årsregnskap 2006

Innledning

I år er selve budsjettokumentet forkortet mens vedlegget er blitt mer omfangsrikt. Totalt sidetall for budsjettokument og vedlegg er litt høyere enn i fjor. Grunnen til dette er en ganske grundig omtale av de tre spesialkompetansegruppene i vedlegget. Departementet har i sitt brev av 21. desember 2006 om budsjettet bedt om informasjon på tre felter. Vi viser til relevante deler av budsjettokumentet og vedlegg der de tre feltene omtales. I innledningen vil vi anføre følgende:

Samarbeid mellom arbeidsliv og UH-sektoren

Dette er et felt der vi fortsatt har en lang vei å gå. Norgesuniversitetet jobber med å stimulere til slikt samarbeid gjennom prosjektmidler der samarbeid arbeidsliv-UH i flere år har vært et prioriteringskriterium, samt gjennom etablering av en spesialkompetansegruppe som skal identifisere gode eksempler på samarbeid og foreslå tiltak, se vedlegg D. De siste årene har Norgesuniversitetet jevnlig fått inn søknader om slikt samarbeid og flere av disse har fått støtte. Dette samarbeidet gjelder ulike sektorer som skole, helsevesen og industri. I disse prosjektene er samarbeidspartnerne fra arbeidslivet involvert på forskjellige måter og med ulik grad av forpliktelser. Bl.a. i samarbeid med SKGen om arbeidsliv-UH arbeider vi nå med å identifisere gode samarbeidseksempler og spre erfaringene fra disse. Som det bl.a. framgår av undersøkelsene om den voksne student er det langt igjen til at idealet om arbeidsplassen som læringsarena er realisert. Tilsvarende viser SKGen om arbeidsliv-UH til manglende stimuleringsordninger for samarbeid i den nasjonale kompetansepolicyen. Samtidig viser evalueringen av KUP at samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning har vært en dominerende del av prosjektene som ble støttet i det programmet. Dette er positivt i forhold til høyere utdanning som arena for livslang læring (om enn negativt med hensyn til de med lavere kompetanse). Bildet er uansett sammensatt. Norgesuniversitetet mener det er behov for å styrke innsatsen på dette feltet. Vi foreslår i 2008 en egen prosjektpott til bredere sosial rekruttering og mer arbeidslivsrettede utdanningstiltak. Dette vil bli utredet nærmere i 2007 og lagt fram for departementet. I tillegg vil vi komme med tilrådinger og forslag om tiltak med utgangspunkt i det arbeidet som SKGen om samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning nå gjør.

Den voksne studenten

Som det framgår av arbeidet til SKGen om den voksne student er denne studentens typiske studiearena hjemmet, se vedlegg D. Dette innebærer at samspillet mellom utdanning-hjem/privatliv er av mer avgjørende betydning for studiegjennomføring enn forholdet til arbeidsplassen. Fra arbeidsplassen synes "den moralske støtte" (hvis betydning ikke skal undervurderes) å være en framtrekkende faktor, mens det er lite snakk om praktisk tilrettelegging av studierelatert læringsaktivitet på arbeidsplassen. I mange av rapporteringene fra NUV-støttede prosjekter framstår balansen mellom fleksibilitet i studieopplegg og støttende strukturer (herunder opplegg for samspill med medstudenter) å være en tilbakevendende problemstilling. Det generelle bildet av det å være voksen student er stor travelhet med konkurranse om tid mellom arbeid, familie, fritid og studier. Ut fra oppsummert rapportering fra de NUV-støttede prosjektene i 2005 framstår det alders- og kjønnsmessige relativt uforandret: Studentene i disse prosjektene er hovedsakelig i alderen 30-50 år og det er 2/3 kvinner, se vedlegg A. Dette viser at fleksible opplegg fungerer for livslang læring. Ut fra erfaringer fra Norge og Sverige, som viser at eldre studentgrupper, herunder fjernstudenter, har en bredere sosial bakgrunn enn regulære campusstudenter, kan vi anta at dette også vil være tilfelle for studentene i tilbud utviklet med støtte fra Norgesuniversitetet. En spesiell sak i rapporteringen fra 2005-prosjektene er at gruppen med kvinnelige fjernstudenter i 20-årene

begynner å bli ganske stor. Det er mulig vi her ser tendenser til en utvikling der studenter kombinerer nær og fjernstudier. Dette med unge fjernstudenter er bl.a. vanlig i USA. Forholdet mellom voksen og ”ung” student, nær- og fjernstudent, heltids- og deltidsstudent framstår som ganske kompleks. SKGen om den voksne student har innsamlet og analysert et enormt materiale om voksne studenter. Som en av deltakerne i SKGen uttrykte det, er dette en stor brukerundersøkelse som kan bidra til videreutvikling av produktet ”utdanning for voksne”. Norgesuniversitetet vil i det videre arbeidet bidra til at vi høster fruktene av denne brukerundersøkelsen.

Utvikling av fleksible studietilbud i høyere utdanning

Inntrykket fra vår virksomhet er at UH-sektoren er inne i en stor og positiv utvikling innenfor bruk av IKT i utdanning. Dette framgår bl.a. av undersøkelsene om digital tilstand, den høye kvaliteten på prosjektsøknadene og den innsikt og kompetanse som framvises av personer i sektoren i seminarer, konferanser, høringer, artikler osv. Det er fortsatt stor forskjell mellom ulike læresteder og fagmiljøer, men bruk av IKT på et enkelt, men grunnleggende nivå er blitt en normal del av de norske lærestedene aktivitet, se omtalen i vedlegg B.

Vi kan peke på følgende positive faktorer:

- UH-sektoren har en god IKT-infrastruktur som basis
- Gjennom LMSene er enkel IKT-bruk blitt en regulær del av utdanningsaktiviteten, både på campus og i fjernstudier
- Det er utviklet støttestrukturer og opplæringstiltak rundt fagpersonalet
- Det er utviklet en økt kritisk bevissthet og kompetanse rundt bruk av IKT i utdanning, bl.a. gjennom diskusjon av fordeler og ulemper ved LMSene og alternativer til disse
- Både i støttesystemene og i noen fagmiljøer ved enkelte læresteder er det utviklet nasjonal spisskompetanse innenfor ulike sider ved IKT i utdanning, forskning og kunnskapsforvaltning
- Det skjer samarbeid mellom læresteder, inkludert med utenlandske fagmiljøer, og det er klare ønsker om å styrke samarbeid og erfaringsutveksling nasjonalt innenfor læringsteknologi

Av mer negative faktorer kan vi peke på:

- Fortsatt en del læresteder og fagmiljøer som henger etter
- For dårlige systemer for deling av læringsressurser, erfaringer og modeller, samt overvåking av internasjonal utvikling på feltet
- Mangel på gode insentivsystemer for å engasjere travle og krysspressede fagpersoner i utvikling av fleksible studietilbud
- En utdanningspolitikk som primært vektlegger fulltidsstudenten på campus, med manglende institusjonell stimulering for lærestedene til å satse på fleksibel utdanning
- Ikke godt nok samarbeid med arbeidslivet for å utvikle fleksible kompetanseutviklingsopplegg

Norge har et godt grunnlag for å videreutvikle satsingen på fleksibel utdanning i høyere utdanning og Norgesuniversitetet ønsker å bidra til at Norge nå tar et steg videre på dette feltet.

Vedlegg A. Oppsummering for 2005-prosjektene

Prosjekter som får støtte av Norgesuniversitetet skal rapportere det påfølgende året. Her er en kortversjon av Norgesuniversitetets oppsummering fra 2005-prosjektenes rapportering i 2006.

Kort sammendrag – i tørre tall

I 2005 mottok i alt 44 prosjekter støtte fra Norgesuniversitetet, med til sammen ca. 11 mill kr. Noen hovedtrekk som framgår av rapporteringen jamført med de to foregående årene, kan sammenfattes slik:

- antallet prosjekter var litt lavere enn foregående år, og den gjennomsnittlige tildelingen litt høyere (den samlede prosjektpotten/tildelingen var omlag som året før) – ”gjennomsnittsprosjektet” lå på oppunder en halv million i samlet budsjett/kostnader
- fordelingen av prosjekter/midler på ulike typer læresteder var ikke svært ulik foregående år, men det gikk noe mer til statlige høyskoler og universiteter, og noe mindre til vitenskapelige og private høyskoler
- fordelingen på ulike fagområder var i hovedtrekk omlag som foregående år, med relativt mange prosjekter innen samfunnsvitenskapelige, teknologiske og humanistiske fag – og relativt få innen bl.a. maritime og juridiske fag samt kunstoffag og estetiske fag
- det var som før stor variasjon i størrelsen på studietilbudene som ble utviklet, men de fleste lå i området 10-30 studiepoeng
- totalt var det nærmere 1500 studenter registrert på de studietilbudene som ble støttet av Norgesuniversitetet i 2005 – gjennomsnittlig ca 34 studenter pr prosjekt - en klar økning fra foregående år
- omlag to tredjedeler av studentene var kvinner, men kvinneandelen var noe lavere enn foregående år
- aldersfordelingen på studentene var ikke svært ulik de foregående årene, men en noe større andel av studentene var i de yngre aldersklassene (20-28 år), og en noe mindre andel i de midlere aldersgruppene
- Samlet studiepoengproduksjon økte i forhold til tidligere, men studiepoengproduksjon pr student var noe lavere enn foregående år
-

Og noen utviklingstendenser ...

Når det gjelder prosjektenes art, innhold og resultater, synes rapportene å vise en rekke positive utviklingstendenser - noe som nok vitner om økende erfaring og kompetanse blant lærestedene på området teknologistøttet fleksibel utdanning:

- Grunnleggende kompetanse i pedagogisk bruk av teknologi blir stadig mer utbredt, og stadig flere prosjekter synes "jevnt over gode" og gjennomtenkte på dette området.
- En del prosjekter synes å ligge i forkant på nasjonalt plan når det gjelder kreativ og nyskapende bruk av IKT i undervisning og læring. Disse må sies å ha stort potensial for utvikling av kunnskap, som også kan spres til og brukes av andre.
- Mange prosjekter kan sies å være nyskapende innenfor eget fagmiljø eller egen institusjon.
- Et overordnet mål innen pedagogisk bruk av teknologi som mange framhever, er det en kan kalle overgangen fra å vektlegge lærers undervisning til å vektlegge studenters aktive læringsarbeid.
- Det synes å være økende bruk av digital mappevurdering og andre IKT-støttede og formative/læringsfremmende vurderingsformer.

- En ser en stor og økende andel interessante samarbeidsprosjekter mellom flere læresteder. Dette gjelder også samarbeid med utenlandske læresteder.
- Det er også blitt en del samarbeidsprosjekter mellom høgre læresteder og arbeidslivet - selv om disse enda er i mindretall.
- En god del prosjekter rapporterer om positive ringvirkninger når det gjelder å bidra til nytanking og omstilling ved egen institusjon.

Det ser ut til å være rimelig bra samsvar mellom disse utviklingstendensene og de føringene som departementet og Norgesuniversitetet har lagt for bruken av prosjektmidlene.

Tabeller

Tabell 1: Søknadsmasse og prosjekttildelinger, utvikling 2003-2005

År	Antall søknader	Samlet søknads- sum (mill kr)	Antall prosjekter tildelt midler	Total sum tildelt (mill kr)
2003*	94	43	50	13,1
2004**	117	46	51	11,5
2005***	88	42	45	11,0

* Tallene for 2003 gjelder Norgesuniversitetets ”forgjenger” SOFF.

** Reduksjonen i sum tildelte midler fra 2003 til 2004 skyldes at en ved sammenslåingen av det tidligere Norgesuniversitetet og SOFF fikk et budsjettkutt på ca 2 mill kr.

*** Ett prosjekt har siden falt fra, og har betalt tilbake tildelte midler, kr 300.000.

Tabell 2: Prosjekttildelinger fordelt etter størrelse

Tildelt beløp	Antall prosjekter
ca 50.000 – 99.000 kr	3
100.000 – 199.000 kr	16
200.000 – 299.000 kr	11
300.000 – 399.000 kr	5
400.000 – 499.000 kr	7
500.000 kr	3

Tabell 3: Antall/andel prosjekter pr. fagområde*

Fagområde	Antall prosjekter**	Prosentandel
Tverrfaglig/flerfaglig	16	19 %
Samfunnsvitenskapelige fag	12	14 %
Teknologiske fag	12	14 %
Humanistiske fag	10	12 %
Helse- og sosialfag (inkl. medisin)	8	9 %
Lærerutdanning	8	9 %
Matematisk-naturvitenskapelige fag	8	9 %
Økonomisk-administrative fag	5	6 %
Kunsthøgskole og estetiske fag	4	5 %
Juridiske fag	2	2 %
Maritime fag	1	1 %
Landbruksvitenskapelige fag	0	0

*Opplysningene er hentet fra prosjektpresentasjonene.

**Siden en rekke prosjekter utvikles opplegg som anvendes innen flere ulike kurs eller overfor flere ulike målgrupper på forskjellige fagområder, teller disse med mer enn en gang i oversikten, og den totale summen blir større enn antallet prosjekter.

Tabell 4: Studietilbudenes omfang målt i antall studiepoeng – fordeling*

Studietilbudenes omfang, antall studiepoeng	Antall prosjekter	Prosentandel av prosjektene
3	1	2 %
10	8	19 %
15-20	8	19 %
30	10	24 %
40-60	4	10 %
90	3	7 %
120	3	7 %
180	4	10 %
240	1	2 %

*Opplysningene er hentet fra prosjektpresentasjonene.

Tabell 5: Studenter fordelt på alder og kjønn*

Under 20 år		20-29 år		30-39 år		40-49 år		50-59 år		60-69 år	
Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
0	7	75	206	89	144	91	180	43	56	3	9
						10,1					
0,0 %	0,8 %	8,3 %	22,8 %	9,9 %	15,9 %	%	19,9 %	4,8 %	6,2 %	0,3 %	1,0 %

*I alt 1087 studenter er spesifisert mht. kjønn og alder (N). 390 studenter er ikke spesifisert. Totalt 1477 studenter registrert.

Noe omtrentlig kan en oppsummere slik: Tallene fra NUV-prosjektene 2005 synes å bekrefte forestillingen om at den typiske fjernstudenten (eller ”den voksne fleksible student”) stadig er en voksen kvinne mellom 30 og 50 år, men at en også aner et økende tilsig av kvinner i 20-årene, samt en noe høyere andel av menn enn før.

Avlagte eksamener og studiepoengproduksjon

Av de 1477 studentene som var registrert på studietilbudene, avla 1032 eksamen i 2005 i en eller annen form, dvs. enten deleksamen, ett enkelt emne eller avsluttende eksamen. Dette utgjør ca 70 % av studentene, og er en framgang i forhold til 2004 da 51 % avla eksamen, men noe svakere enn 2003 da 75 % avla eksamen.

Studiepoengproduksjonen på det enkelte studietilbud varierer betydelig, fra den minste på 10 studiepoeng til den største på 8995 studiepoeng. Den samlede produksjonen på tilbud støttet av Norgesuniversitetet i 2005 var på 24202 studiepoeng. Dette viser en betydelig framgang i forhold til 2004, da produksjonen var på totalt 9741 studiepoeng, og ligger også noe over resultatet i 2003 som var 22678. I gjennomsnitt avla hver student eksamener tilsvarende drøyt 16 studiepoeng. Dette er samme gjennomsnitt som i 2004, men betydelig lavere enn i 2003. Tallet må selvsagt ses i lys av at de aktuelle studentene er deltidsstudenter, med en normal/forventet studieprogresjon som er halvparten av det fulltidsstudenter har.

Vedlegg B. Oppsummering fra Digital tilstand II-undersøkelsen

Den første undersøkelsen om digital tilstand (se Arneberg, Wilhelmsen, Støver og Iversen (2005) *Utredning om digital tilstand i norsk høyere utdanning*) ble høsten 2005 fulgt opp av en ny undersøkelse på oppdrag fra departementet, denne gang om organisatoriske forhold som hemmer eller fremmer bruk av IKT i undervisningen. Utredningen ble gjennomført ved hjelp av tre kasstudier på institusjonsnivå (Universitetet i Oslo, Norges handelshøgskole og Høgskolen i Bodø), og data ble samlet inn gjennom intervjuer med faglige ansatte, personer i ledelse og støttepersonale, gjennom ulike dokumenter (for eksempel strategiplaner) og et spørreskjema sendt til studenter. Mellom 10 og 22 personer ble intervjuet på hvert lærested, og i overkant av 300 studenter svarte på spørreskjemaet. Nedenfor er det gitt en oppsummering av funn som framgikk av rapport 2 (se Arneberg (2006) *Utredning om digital tilstand i høyere utdanning, fase II*).

Sentrale funn i utredningen

Teknologi brukes i stor grad til formidling av enkel studieadministrativ og faglig informasjon. Mer avansert bruk, som kan bidra til grunnleggende endringer i måten undervisningen drives på, forekommer også, men i langt mindre omfang.

Enkel teknologi og god brukerstøtte er viktig for å få mange til å ta i bruk teknologi i undervisningen. I tråd med dette ser det ut til at selv om mange faglige ansatte legger ned betydelig arbeid for å ta i bruk teknologi i undervisningen, ønsker hoveddelen av fagpersonalet ikke å bruke mye tid på dette. Dette er en sentral hemmende faktor. Utredningen har ikke sett på årsakene til dette, men Norgesuniversitetet vil likevel peke på følgende mulige forklaringer:

- Forskning er langt mer meritterende enn undervisning, og faglige ansatte prioriterer derfor forskning foran undervisning når de har valg. Vi mener dette uten tvil er den viktigste årsaken.
- Faglige ansatte kjenner ikke til gevinster ved å ta i bruk teknologi i undervisningen og lar det derfor være.
- Innføring av teknologi i undervisning representerer en endring. En basal respons til endringer er ofte motstand, og det er det en ser effekten av her.

Utredningen viser videre at enkelte tiltak kan bringe faglige ansatte forbi noe av motstanden, for eksempel å bruke faglige ansatte som støttepersoner. Videre ser prosjektmidler ut til å bidra til at det utvikles nye (og mer avanserte) former for teknologibruk og at dette kan gi permanente endringer i undervisningspraksis (også etter at prosjektperioden er avsluttet).

Som sagt, er den mest utbredte bruken av teknologi hva man kan kalle formidlingsmotivert teknologi – det vil si teknologi som i første rekke brukes til å formidle et faglig innhold. De såkalte læringsplattformene (også kalt LMS) er eksempler på dette. I tillegg er det ved universitetene og høyskolene et betydelig innslag av hva man kan kalle innholdsmotivert teknologi. Dette er teknologi som direkte endrer det faglige innholdet i undervisningen, for eksempel bruk av teknologistøttede beregningsprogrammer i matematikk, personalstyrings-systemer i økonomi- og ledelsesutdanninger og petroleumsrelatert teknologi i geologi-undervisning. Innholdsmotivert teknologi springer ofte direkte ut av den faglige ansattes forskning og øvrige faglige virksomhet, og de er derfor som regel relativt motivert til å bruke tid på å dette. Det er derfor ikke forbundet de samme organisatoriske problemene med implementering av innholdsmotivert teknologi som en ser for formidlingsmotivert teknologi.

Det er imidlertid signaler om at en del fagmiljø ønsker å øke bruken av innholdsmotivert teknologi. Dette vil i så fall omfatte faglig ansatte som ikke benytter slik teknologi i sin forskning og øvrige virksomhet. Også når det gjelder innholdsmotivert teknologi kan en derfor støte på de samme organisatoriske problemer som er forbundet med implementering av formidlingsmotivert teknologi.

Oppfølging

Det er åpenbart at innføring av teknologi i undervisningen i høyere utdanning krever ressurser. Lærestedene må derfor avklare for eget vedkommende i hvilken grad en ønsker å satse på feltet. For å sikre ressurstilgang, bør satsinger deretter forankres i lærestedets strategi.

Avhengig av i hvilken grad lærestedet ønsker å satse, kan følgende anbefales:

1. Å satse på teknologi som er enkel å bruke.
2. Utvikle gode støttefunksjoner, gjerne ved å benytte faglig ansatte som støttepersonale og/eller ansette støttepersonale med både teknisk og pedagogisk kompetanse.
3. Innføre insentivordninger overfor faglig ansatte for å premiere arbeid med undervisningsteknologi. Insentivene kan ha ulik form, som for eksempel økt lønn, høyere uttelling i arbeidstidsregnskapet og midler til frikjøp av tid (for eksempel i form av prosjektmidler).

I tillegg er det naturlig å anta at lærestedene ofte kan ha stor nytte av å samarbeide. Dette kan gjelde felles løsninger knyttet til utvikling av for eksempel ny læringsteknologi eller –innhold og mer generell erfaringsutveksling om organisering og bruk av IKT i undervisning. For å bidra til bedre løsninger og bedre utnyttelse av ressurser, kan det anbefales at lærestedene å etablere/styrke fora for slikt samarbeid.

Det er stort behov for kunnskap om bruk av teknologi i undervisning, både om gode modeller for anvendelse og effekter. Dette kunnskapsbehovet finner vi på ulike nivå. Faglig ansatte har behov for kunnskap om anvendelser innen sitt eget fagfelt. Lærestedenes ledelse har behov for kunnskap om effekter av teknologibruk for å kunne avklare egne satsinger på feltet. Lærestedene kan ikke fremskaffe all kunnskapen selv. Til det er feltet for omfattende og problemstillingene for sammensatte. Kunnskapsutvikling er en nasjonal oppgave.

Norgesuniversitetet mener dette arbeidet kan videreføres gjennom de tiltakene som allerede er etablerte, samt ved å etablere enkelte nye tiltak. Prosjektmidler bidrar til at nye modeller utvikles og utprøves og er derfor viktige i det kunnskapsbyggende arbeidet. Prosjektmidlene som Norgesuniversitetet forvalter er sentrale her. Disse har gjennom årene blitt tildelt fagmiljø ved de fleste statlige og større private høyere lærestedene. I første rekke går disse midlene til utviklingsprosjekter for fjernstudenter (eller en kombinasjon av studenter på campus og fjernstudenter). Utviklingen av teknologi for fjernundervisning som dette har ført med seg, har til en viss grad også spredd seg til de ordinære studiene på campus. Etter at undervisningsteknologi de senere årene har blitt innført på bred front ved de ordinære studiene, er det imidlertid på campus at det store trykket ligger når det gjelder utvikling og implementering av teknologi i undervisningen i høyere utdanning i dag.

Norgesuniversitetet vil følge opp utredningene om digital tilstand med innspill om tiltak i forkant av kontaktmøtet med departementet 9. mai. Vi viser ellers til de satsinger som ligger inne i budsjettforslaget for 2008.

Vedlegg C. Oppsummering fra artikkelsamling ut fra erfaringer fra NUV-prosjekter

Norgesuniversitetet ga i 2006 ut en artikkelsamling basert på erfaringer fra NUV-støttede prosjekter, se Arneberg, Myklebost og Skare (red. 2006) *Fra erfaring til kunnskap. Noen lærdommer fra utviklingsprosjekter 2005*. Norgesuniversitetets skriftserie nr. 2/2006. Boka inneholder et utvalg artikler som drøfter og analyserer erfaringer fra prosjekter støttet av Norgesuniversitetet i 2005. Denne typen utgivelse har etter hvert blitt en fast årlig tradisjon – en slags ”årbok fra NUV-prosjekter” – og utkom i 2006 for femte år på rad (medregnet tidligere SOFFs rapport- og skriftserie).

En viktig hensikt med å gi ut disse artikkelsamlingene, er at fersk empiri fra utviklingsarbeid på feltet skal trekkes fram, og vurderes og analyseres ved hjelp av relevant teori. Innholdsmessig spenner artiklene over et vidt spekter – fra pedagogiske og didaktiske spørsmål til mer organisatoriske og utdanningspolitiske forhold. Etersom artiklene bygger på erfaringer fra en rekke ulike prosjekter, er det ikke noen gjennomgående tematisk ”rød tråd” i boka. Artiklene kan imidlertid deles inn i visse kategorier, etter hvilke sider/problemområder ved fleksibel utdanning de fokuserer på – for eksempel slik:

- **Tekster med særlig fokus på fjernstudenten** - dvs. studentenes bakgrunn, rammebetingelser, studiesituasjon, m.v. (Rekkedal.)
- **Tekster med fokus på organisatoriske og institusjonelle spørsmål** – blant annet ulike sider ved planlegging og gjennomføring av utviklingsprosjekt i samarbeid mellom ulike høgre læresteder. (Nome/Schaatun.)
- **Tekster med særlig fokus på pedagogisk tilrettelegging av nettstøttet eller nettbasert utdanning** – blant annet krav til struktur og studentsamarbeid vs. individuell fleksibilitet i studiene. (Indahl, Oterholm, Oltedal.)
- **Tekster med fokus på ulike andre former for teknologistøtte/pedagogisk bruk av teknologi** – som innebærer elementer av nytenking/nyskaping. (Eriksen/Leming, Kvasdheim/Mehlen.)
- **Tekster med særlig fokus på læring knyttet til arbeidsplassen.** (Lillevoll.)

Kort om de enkelte bidragene i artikkelsamlinga:

Psykologi som fjernundervisning – et studiealternativ som når nye målgrupper?

I denne artikkelen fokuserer Torstein Rekkedal på problemstillinger av typen: Hvem er fjernstudentene, og hvordan og i hvilken grad skiller de seg fra de ordinære studentene ved universiteter og høyskoler? Artikkelen bygger på en større kartleggings- og evalueringsstudie (Rekkedal 2005). Studien konkluderer med at fjernstudentene som gruppe på en rekke målbare kriterier skiller seg fra ordinære studenter - ved at de er ”voksne” og i roller som partner/ektefelle med barn og i arbeid, ”... nettopp de forhold som gjør fjernundervisning til et naturlig valg”.

Når to pedagogiske tradisjoner møtes. Samarbeidsprosjekter i spenningsfeltet mellom tradisjonell og fleksibel utdanning.

Hvilke utfordringer kan man møte når en nettbasert fjernundervisningsinstitusjon og en klasseromsbasert høyskole samarbeider om utvikling av et fleksibelt studietilbud? Hvordan kan disse utfordringene løses? I denne artikkelen vil Anders Nome og Atle Schaathun dele noen erfaringer fra planlegging, utvikling og drift av det fleksible studietilbudet Relasjons-

ledelse. Forfatterne vil spesielt rette søkelyset mot utfordringer knyttet til møtet mellom ulike pedagogiske tradisjoner, opplevd eierforhold til prosjektet, og til foreleseren i veilederrollen.

Sosialt læringsmiljø eller individuell fleksibilitet? Hva er det beste for voksne nettstudenter ved Idenett?

Denne artikkelen av Ragni Indahl handler om bestrebelsene på å få til et sosialt læringsmiljø/samarbeid mellom studentene ved studiet Idenett, bestrebelser som så langt karakteriseres som lite vellykkede. Etter en større innsats for å forbedre det faglige samarbeidet på nettet, har man evaluert prosessen så langt – og konkludert med at man heller bør satse på individuell fleksibilitet for studentene. Forfatteren spør seg hvorvidt målet om et sosialt læringsmiljø egentlig er realistisk – eller overhodet ønskelig – for denne typen studenter (godt voksne og i full jobb).

Holdninger til barnevernet – kan dette jobbes med på nett? Et eksempel på rollespill på nett.

Inger Oterholm beskriver i denne teksten erfaringer med gjennomføring av en nettbasert rollespilloppgave innen sosionomutdanningen (barnevern). Forfatterens innledende og overordnede spørsmål er: ”Hvordan lage oppgaver med nettstøtte som gjør at fjernundervisningsstudentene får jobbet med stoffet på en hensiktsmessig måte når de ikke er på campus?” Under drøftingen av de erfaringer som er gjort, fokuseres det særlig på tre spørsmål: Bidro oppgaveformen til aktivitet og samhandling? Ble oppgaven oppfattet som faglig relevant? Hvordan bør lærerens rolle være?

Fleksibelt tilrettelagt masterstudium: Irrelevant å skilje mellom nær og fjernstudent?

Denne artikkelen av Siv Oltedal bygger på erfaringer med iverksetting av et fleksibelt tilrettelagt mastergradstudium i sosialt arbeid. Et viktig premiss for dette studietilbudet er at det ikke kreves obligatorisk frammøte til studiesamlingene. Likevel blir studentene opplyst om verdien som ligger i det å treffe lærere og medstudenter ansikt til ansikt. Et sentralt dilemma som blir diskutert i artikkelen, er å finne en god balanse mellom kollektivorientering og individuell tilpassing av studiet.

Å skape opplevelsens øyeblikk ...

Anne Eriksen og Tove Leming presenterer i denne artikkelen et prosjekt hvor formålet var å utvikle digitalt pensum til et studietilbud i ”Kunstformidling blant barn og unge”. I denne sammenhengen spørres det om det er mulig å skape øyeblikk av opplevelse ved hjelp av ny teknologi, for å aktivere emosjonelle og sansemessige sider ved studentene.

Using FlexLearn to improve learning in statistics: Early experiences with a web-based learning-aid based on student self-administration and automatic feedback.

Denne artikkelen av Reidar Kvasdheim og Mari Mehlen tar for seg utprøving av programmet FlexLearn, et web-basert læringsverktøy for ingeniørstudenter som følger innføringskurs i statistikk. Systemet gir automatisk og umiddelbar tilbakemelding til studentene på oppgavesvar. De ulike egenskapene ved systemet, og måten det er implementert på, er ment å stimulere god læringsatferd.

Akademisk kompetanse og læring på arbeidsplassen.

I denne artikkelen vil Tor Arne Lillevoll bidra til en læringsmodell for kobling av de to kompetansetypene akademisk kompetanse og arbeidslivets handlingskompetanse. Artikkelen bygger på erfaringer fra et brukerstyrt videreutdanningsprosjekt, ”Geografiske informasjonssystemer (GIS) i offentlig forvaltning”. Prosjektet la opp til eksperimentering med nye

pedagogiske grep, bl.a. gjennom utprøving av nettbasert opplæringsmetodikk og ulike verktøy integrert i LMS.

Refleksjoner over norske distansutbildningsprosjekt 2005.

Henrik Hansson gir i denne artikkelen noen oppsummerende kommentarer og ettertanker i forhold til de foregående tekstene i boka. Han har samlet sine refleksjoner om noen sentrale tema som han finner viktige i dagens IT-støttede fjernundervisning, og presiserer at: "Dessa teman är dels inspirerade av vad projekten rapporterar, men även vad de har utelämnat i sina redovisningar." De tema som særlig kommenteres er kalt: Nya tekniker och dess pedagogiska potensial. Visualisering och lärarens teknikstöd. Muntlig kommunikation, återkoppling och uthållig distansutbildning. Identitet och genvägar. Individuella studier eller studier i grupp?

Konklusjon?

Årlig støtter Norgesuniversitetet om lag 40 prosjekter. Med bare knapt 10 ulike prosjekter/bidragstere representert i denne boka, gis det rimeligvis ikke et fullstendig – kanskje heller ikke et representativt – bilde av virksomheten som støttes av NUV. Hvis man likevel skal tillate seg å oppsummere og trekke noen konklusjoner ut fra artiklene, kan det bl.a. sies at:

- En del velkjente problemstillinger og diskusjoner innen feltet er stadig aktuelle, f.eks.: Hvem er egentlig fjernstudenten eller "den voksne fleksible student"? Skal man vektlegge sosialt læringsmiljø/samarbeid eller individuell fleksibilitet i studiene?
- Kompetanse i pedagogisk bruk av teknologi blir stadig mer utbredt ved lærestedene, og stadig flere prosjekter synes gode og gjennomtenkte på dette området.
- Mange prosjekter synes å være nyskapende innenfor eget fagmiljø eller egen institusjon.
- Et overordnet pedagogisk mål som mange nevner, er det man kan kalle overgangen fra å vektlegge lærers undervisning til å vektlegge studenters aktive læringsarbeid.
- Det finnes stadig mange interessante utfordringer innen det som Henrik Hansson kaller "teknologiens pedagogiske potensial" og "bærekraftig fjernundervisning".

Vedlegg D. Status for spesialkompetansegruppens arbeid

I 2006 har Norgesuniversitetet satt i gang tre spesialkompetansegrupper (SKG). En SKG er en gruppe av eksperter som innen en gitt tidsramme skal arbeide med en eller flere problemstillinger innenfor et felt. Gruppene skal overvåke det som skjer på sine felter og bidra til kunnskapsspredning om dette. De tre SKGene har følgende tema: Digitale mapper, samarbeid arbeidsliv/høyere utdanning og den voksne studenten. Norgesuniversitetet vil innhente mer spesifikke tilrådinger og forslag om tiltak fra gruppene som i forkant av kontaktmøtet med departementet i mai. I forbindelse med et seminar med NUV-styre, sekretariat og representanter for SKGene 21. februar rapporterte gruppen om sitt arbeid. Gruppene har fortsatt kommet litt kort med hensyn til råd og forslag om tiltak. Følgende kan sies om status for gruppens arbeid:

1. SKG om den voksne studenten

SKGen om den voksne studenten består av følgende medlemmer: Professor Anne Marie Støkken, Høgskolen i Agder (leder), forsker Wenche M. Rønning, NTNU, professor Gunnar Grepperud, Universitetet i Tromsø, professor Annette Lorentsen, Aalborg Universitet og dosent Gunilla Roos, Uppsala Universitet.

Aktivitet

Gruppen har i 2006 hatt tre møter. Arbeidet i 2006 har vært konsentrert om to hovedoppgaver: a) Planlegging av et felles nordisk bokprosjekt og b) Planlegging av konferansen *Den usynlige student* i Oslo 25. og 26. april 2007.

Bokprosjektet "*Den usynlige studenten*" – *et nordisk perspektiv på voksne studenter i fleksibel utdanning* (arbeidstitel): Bokens utgangspunkt er at voksne studenter som følger fleksible studier (distansstudier, nettstudier, desentraliserte studier o.l) er en av de raskest voksende studentgrupper i nordisk høyere utdanning. Paradoksalt nok er dette på den annen side en "usynlig gruppe" i den betydning at den er viet liten utdanningspolitisk og forskningsmessig oppmerksomhet. I boken legges det til grunn at voksne studenter i fleksibel utdanning skiller seg fra andre studenter ved at studiene primært foregår andre steder enn ved utdanningsinstitusjonene ("off-campus"). De studerer stort sett alene og de må tilpasse studiene til krav, oppgaver og tidsdisposisjoner i hjem- og arbeidsliv. Med dette som utgangspunkt vil en i boken analysere og drøfte hvordan voksne studenter gjennomfører studier innenfor rammen av en hverdagskontekst som består av familie, arbeidsliv og fritid. Boken tar utgangspunkt i data fra det norske prosjektet "Den voksne, fleksible student" finansiert av (tidligere) UFD og NUV og fra sammenliknbare undersøkelser i Sverige og Danmark. Et første utkast vil foreligge i begynnelsen av april i år og endelig manus skal leveres forlaget innen 1. august.

Konferansen "Den usynlige student": Formålet med konferansen er å rette søkelyset mot studiesituasjonen for voksne studenter i fleksibel utdanning og de utfordringer universiteter og høyskoler står overfor i møte med denne studentgruppa. Ambisjonen er å kunne formidle til et bredt nordisk publikum resultater og erfaringer både fra nordisk forskning på feltet og fra et større internasjonalt fagmiljø.

Kunnskapsstatus

Den forskningsbaserte kunnskapen om voksne, fleksible studenter i høyere utdanning har inntil nylig vært lite utviklet. En viktig oppgave for SKGen er derfor å systematisere og formidle relevant forskning på dette feltet.

Den norske forskningen fra prosjektet ” Den voksne, fleksible student” viser blant annet at idealet om ”arbeidsplassen som læringsarena” langt fra avspeiler realitetene når det gjelder økonomisk støtte og praktisk tilrettelegging på arbeidsplassen. Se de to rapportene Grepperud, Rønning og Støkken (2004) *Liv og læring – voksnes vilkår for fleksibel læring* og Grepperud, Rønning og Støkken (2006) *Studier og hverdagsliv – voksne studenter i fleksibel læring*. Ca. halvparten av studentene får aldri permisjon med lønn i forbindelse med studiene, og bare vel en tredjedel får dekket studieavgifter, pensumlitteratur etc. fra arbeidsgiver. Men det er betydelig variasjon blant studentene i den forstand at den økonomiske støtten avhenger av kjønn, hva slags stilling de har og virksomhetens størrelse. Kun et mindretall opplever at det blir lagt praktisk til rette for studier på den måten at andre overtar visse oppgaver, eller at de får anledning til å gjøre studiearbeid innenfor ordinær arbeidstid.

Selv om den direkte økonomiske og praktiske støtten er begrenset, opplever studentene mye ”moralsk” støtte både fra arbeidsgivere og kollegaer, og her er det interessant nok de ufaglærte og de som jobber i mindre bedrifter som opplever det mest.

Med begrenset støtte fra arbeidsplassen, blir husholdet desto viktigere som studiearena. 85 % av studentene oppgir at alt studiearbeid foregår der, og kvinner aller mest. Når husholdet er så sentralt blir det også viktig med støtte på hjemmebane. Undersøkelsen viser at studentene har et utbredt behov for støtte både ved oppstart og underveis, og de fleste opplever å ha det både fra familie og venner når de begynner å studere. I den grad det skjer endring over tid, går denne mest i positiv retning. Når vi skiller mellom ulike former for støtte, er moralsk og praktisk støtte i dagliglivet viktigst. Kvinner legger mest vekt på dette. Dessuten er det mest behov for støtte ved de langvarige studiene.

Denne studien viser også at de fleste må nedprioritere andre sosiale aktiviteter for å få plass til studiearbeid. 70 % av dem har nedprioritert fritidsaktiviteter, og 37 % har mindre kontakt med familie og venner. På den annen side er det også mange, ca 2/3 som har fått nye venner gjennom studiene. Vi finner ingen kjønnsforskjeller når det gjelder redusert kontakten med familie og venner, men det er flere kvinner enn menn som oppgir å ha fått nye venner gjennom studiene.

Kort oppsummert kan en si at fleksible studenter forutsetter fleksible familier i påvente av et mer utdanningsbasert arbeidsliv.

2. SKG om digitale mapper

SKGen om digitale mapper består av følgende medlemmer: Førsteamanuensis Marit Allern, Universitetet i Tromsø (leder), professor Olga Dysthe, Universitetet i Bergen, førsteamanuensis Knut Steinar Engelsen, Høgskolen Stord/Haugesund, generalsekretær Torhild Slåtto, Norsk forbund for fjernundervisning, direktør Tone Øvregård, EDB Business Partner Norge AS.

Aktivitet

Gruppen har hatt tre møter i 2006. På oppstartmøtet i august ble det ble enighet om å vektlegge følgende problemstillinger: a) Hvordan brukes digitale mapper til å fremme læreprosesser og i studentvurdering i høyere utdanning? b) Hvordan brukes digitale mapper til å dokumentere kompetanse i et livslang lærings/arbeidslivsperspektiv? c) Er det noen likhetstrekk mellom måten digitale mapper brukes på, og prosessene de stimulerer, på de to områdene?

Når det gjelder hvordan gruppen skal arbeide, ble det enighet om først å kartlegge status innen de ulike områdene. Det ble lagt vekt på å få med status for Norge og i størst mulig grad også internasjonalt. Gruppen ble enig om å engasjere en ekstern person/gruppe til å gjøre en utredning om hvilke verktøy som brukes.

Det andre møtet ble avholdt i oktober i Oxford i forbindelse med at gruppen deltok på EIFELs (European Institute for E-Learning) fjerde internasjonale ePortfolio-konferanse. Hovedtema for konferansen var "eStrategies for Empowering Learners." Se www.eife-l.org/news/ep2006. På oxfordmøtet ble en enige om å arrangere en workshop om e-mapper, med bare inviterte deltakere. Først og fremst kan det være en norsk og eller nordisk workshop, men spørsmålet om en internasjonal innleder ble reist.

På møtet i Oslo i desember ga Kristian Mjøen fra Dossier Solutions en presentasjon av sitt doktorgradsarbeid om "kompetansemapper". Han reiste spørsmål som: Hvorfor tar man i bruk slike verktøy, hva ligger i dem, og hvilke konsekvenser får bruken av dem? Gruppen var opptatt av at verktøyene ikke kun bidrar til å beskrive en virkelighet men også til å forme virkeligheten gjennom hva de gjør med organisasjonene. Møtet drøftet videre det eksterne oppdraget: Utredning om digitale mapper nå og i fremtiden. Gruppen samlet seg om en oppdragsbeskrivelse som bla. sier: *Fokus er digitale mapper brukt på tre områder:*

- *for fremming av læreprosesser i høyere utdanning*
- *for studentvurdering i høyere utdanning*
- *for dokumentasjon av kompetanse i arbeidslivet*

Vi ønsker også et blikk mot hvordan mapper brukes/kan komme til å bli brukt i overgangen mellom høyere utdanning og arbeidslivet. Vi ønsker primært en vurdering av hvilke verktøy som kommer til å bli aktuelle i årene som kommer når det gjelder høyere utdanning.

Oppdraget ble gitt til en gruppe ved Høgskolen i Lillehammer, ledet av professor Yngve Nordkvelle.

Møtet drøftet videre det planlagte arbeidsseminaret/workshopen om e-mapper. Seminaret skal holdes ved Gardermoen 20. september 2007. Deltakere/inviterte skal være personer som kan bidra aktivt med erfaringer og kunnskap på feltet. På seminaret skal også utredningen om digitale mapper nå og i fremtiden presenteres.

Endelig drøftet gruppen forslag til innspill til Stjernø-utvalget i forbindelse med seminar med NUV-styret 21. februar 2007. Gruppen diskuterte hva en synes er viktig å trekke fram i denne sammenhengen. Særlig to hovedpunkter ble drøftet: a) Bruk av digitale mapper i overgangen mellom høyere utdanning og arbeidslivet. b) Kritiske punkter ("hemmende og fremmende faktorer") for bruk av digitale mapper i høyere utdanning.

Kunnskapsstatus

Gruppens medlemmer har gjennom sitt arbeid og sin forskning både kunnskap om mappevurdering generelt og om elektroniske mapper spesielt. Det siste gjelder både bruk av kompetansemapper i arbeidslivet og mapper som arbeids- og vurderingsmetode i høyere utdanning. Gjennom gruppens aktivitet til nå, har en fått bekreftet at det blant lærere i høyere utdanning er en viss vegring mot å ta i bruk elektroniske mapper. Det sees på som en type merarbeid en helst lar være å ta på seg. En av konklusjonene i forskningen om Kvalitetsreformen som sier at studentene er en utnyttet ressurs i undervisningen, gjelder i stor grad også på dette området. Et høyst vanlig argument mot å ta i bruk mappevurdering generelt og elektroniske mapper spesielt, er at det blir for tidkrevende for lærer. Så lenge det ikke forutsettes at studentene skal spille en større og mer aktiv rolle, vil dette være et problem.

Forsøk fører ikke nødvendigvis til at elektroniske mapper innføres som fast regel. Bruken vil ofte være avhengig av ildsjeler, slik mappevurdering generelt har vært det. Prosjektene som til nå er kjent, dreier seg om ganske små prosjekter. Dette har vi i Norge til felles med mange andre land, og det handler om ”bottom up” initiativer. For at elektroniske mapper skal bli tatt i bruk generelt i høyere utdanning, kan det se ut som om de må gis betydelige insentiver, ellers er alternativet at det skjer et generasjonsskifte.

Alternativt må bruk av elektroniske mapper og bruk av digitale verktøy generelt være institusjonenes ansvar og utfordring, ansvaret kan ikke overlates til enkeltpersoner. Generelt er det en bekymring at utstrakt bruk av e-post og LMSer bidrar til at studentene arbeider mer hjemme, noe som igjen ofte svekker det sosiale miljøet ved institusjonen (Evaluering av Kvalitetsreformen 2007: *Undervisnings- og vurderingsformer. Pedagogiske konsekvenser av Kvalitetsreformen, Delrapport 7*: 42).

Kompetansemapper i arbeidslivet er i Norge tatt i bruk i en viss skala. Et illustrerende eksempel fikk gruppen fra Dossier Solutions. For gruppen vil det være vesentlig å arbeide videre med hvordan kompetansemapper kan få betydning i overgangen mellom høyere utdanning og arbeidslivet. Den typen mappe som til nå stort sett har vært i bruk i Norge, har i liten grad svart på behovene i en kompetansemappe. Mapper i lærer- og sykepleierutdanning kan på grunn av profesjonsperspektivet være mapper som med en viss tillempling vil kunne brukes helt eller delvis som kompetansemapper. Når det gjelder andre grupper, kan det være nødvendig å tilby nye studenter kurs o.a. for at de skal starte utviklingen av en karriereplanlegging (Personal Development Planner) ved hjelp av en elektronisk mappe. I den grad elektroniske mapper brukes i aktuelle studier, vil arbeid og resultat ha direkte overføringsverdi til den personlige mappen. Slik kan studenter i løpet av sin utdanning forberede en kompetansemappe, se www.imsglobal.org/ep/ePortfoliobrochureNO.pdf.

For høyere utdanning er det en hovedutfordring å ta i bruk elektroniske mapper på en slik måte at det understøtter læring, og at mappene skal kunne utvikles videre i forhold til arbeidsliv. I begge tilfeller dreier det seg om dokumentasjon av læring og utvikling. Det gjelder også å finne frem til differensierte tilnærminger. Ulike fag vil ha behov for forskjellige løsninger, og det vil også være forskjell på mapper i profesjonsutdanning og tradisjonell akademisk utdanning.

3. SKG om samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning

SKGen om samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning består av følgende medlemmer: Seniorrådgiver Helge Halvorsen, leder, daglig leder Inger-Ann Hanssen, Universitetet i Tromsø, U-vett, personalkonsulent Cathrine Krogs vold, Borregaard, politisk rådgiver Gunn Lyngvær, Arbeiderpartiets utdanningsfraksjon på Stortinget, førsteamanuensis Nina Prebensen, Norges fiskerihøgskole, Universitetet i Tromsø, avdelingsdirektør Sveinung Skule (observatør), Kunnskapsdepartementet.

Aktivitet

SKGen hadde tre møter i 2006. SKGen har søkt å arbeide strategisk på sitt felt, gi en situasjonsbeskrivelse, analysere denne og skissere ønskede effekter av samarbeidet og bidra til kunnskapsspredning om dette. Målet er å få frem gode eksempler som bidrar til ny praksis, og som kan brukes av andre. Kriterier for vellykket samarbeid kan være a) Arbeidslivets medvirkning i utformingen av studietilbudene b) Arbeidslivets påvirkning av innholdet av ny praksis i utdanningen c) Arbeidslivets påvirkning av studiets relevans for en jobbsituasjon.

På gruppens første møte på Jeløya i mai ble aktivitetsplan med budsjett utarbeidet. SKGen begrenset aktivitetsbeskrivelsen til å vise til gode eksempler på samarbeid som bidrar til ny praksis og som kan brukes av andre. På dette første møte ble den nye kjemiingeniørutdanningen ved Høgskolen i Østfold presentert. Den ble etablert etter initiativ fra noen bedrifter i Østfold som mobiliserte da Høgskolen i Østfold ønsket å legge ned denne utdanningen. En ny utdanning ble etablert med bl.a. en fast mentorordning, utplassering av studenter i bedriftene 20 % av utdanningen, oppkobling til IKT og alle studentene fikk en PC. Bransjeorganisasjonene og NHO sentralt ga noen midler, slik at den nye utdanningen kunne komme i gang. Ellers var det ingen ekstrabevilgning. Dette eksemplet, som har bidradd til ny praksis, er lagt ut på Norgesuniversitetets nettside se www.norgesuniversitetet.no/seksjoner/samarbeid. Eksemplet har hatt en viss smitteeffekt til andre studieretninger ved Høgskolen i Østfold og andre høgskoler. Slik som rammebetingelsene er i dag har det vist seg at det er vanskelig å få til slike nye praksisbaserte utdanninger.

Gruppen inviterte til et seminar på Svalbard i august. Rammen om seminaret var presentasjon av Store norske Spitsbergen Kullkompanis (Store Norske) systematisk arbeid med å motivere ansatte til å ta fagbrev (250 fagprøver er avlagt). Bedriften har også lagt til rette for at ansatte kan følge utdanningen på teknisk fagskolenivå. Det er også planer om å videreføre samarbeidet gjennom et universitetsstudium. Viktige emner som ble diskutert på Svalbard:

- En dialog mellom arbeidsliv og lærerstedene må etableres og en struktur på samarbeidet er avgjørende for å få til slikt samarbeid
- Møteplasser mellom utdanningsinstitusjon, bedrift og student må skapes
- Ambisjonen må være at det ønskes å satse på både utdanning og praksis. Viktig med praksis i utdanningen som en del av kunnskapssatsingen
- Hva som kommer ut av utdanningen må tydeliggjøres og konkretiseres
- Det må utarbeides en felles strategi for samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv
- Viktig å identifisere faktorer for læring på arbeidsplassen og hvordan legge til rette for dette
- Forankring i egen organisasjon for samarbeidet er viktig. Full deltakelse i praksisfellesskapet og veiledning er avgjørende
- Studenten bør knyttes tidlig til kontakt med arbeidslivet for praksisdelen der fellesmål for praksis utarbeides
- Finansieringsordninger for samarbeid om praksis må utarbeides

Det tredje møtet var i Oslo i desember. På møtet ble strategi for et samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidslivet diskutert. Per Olav Aamodt fra NIFU STEP var invitert til møtet for å redegjøre for innholdet i evalueringen av Kvalitetsreformen, med særlig vekt på det som er relatert til praksisorientering i høyere utdanning. Det er særlig i "spenningsfeltet" mellom Kvalitetsreformen og Kompetansereformen at gruppen ser interessante spørsmål som bør reises i det videre arbeidet.

Kunnskapsstatus

Noen trekk og utfordringer ved dagen situasjon

Den nylig fremlagte OECD-rapporten *Thematic Review of Tertiary Education*, Norway 2006 pekte bl.a. på manglende samarbeid mellom norsk utdanning og næringsliv. Dette var også et hovedpoeng i forrige OECD rapport som utkom i 1997.

Den store andelen voksne studenter er et særtrekk ved norsk høyere utdanning. Andelen studenter over 35 år er rundt 20 %, en av de høyeste i OECD og dobbelt så høyt som gjennomsnittet. Samtidig tar bare rundt sju prosent korte, yrkesrettede, kurs på tertiært nivå. OECD gjennomsnittet er dobbelt så høyt. Rapporten peker på at de mange godt voksne studentene ofte jobber ved siden av studiene. Dette gjør at de ikke kan gjennomføre studiene innenfor normert tid og straffes ved at deler av studielånet ikke kan gjøres om til stipend.

OECDs ekspert gruppen anbefaler at regjeringen klargjør hvordan regionale behov kan sikres parallelt med en mer markedsdrevet tilnærming til høyere utdanning. Norsk høyere utdanning står overfor utfordringer knyttet til samspill med arbeids- og næringslivet og rolle i regionalutvikling.

Kvalitetsreformen og kompetansereformen er på kollisjonskurs. Kvalitetsreformens strenge struktur passer godt for unge studenter, men gjør det vanskelig for eldre å gjennomføre mer utradisjonelle studieløp. Det tas ikke høyde for at den voksne studenten finnes i tillegg til den ordinære. Kvalitetsreformens insentivsystemer er lite gunstig for satsning på samarbeidstiltak mellom arbeidsliv og høyere utdanning.

Ungdommen har endret livsstil. De orienterer seg annerledes enn før og mange mangler arbeidslivserfaring. Det kan vises til god erfaring med studier som er lagt opp slik at samtidig med at studenten erverver seg teoretisk kunnskap, legges det vekt på at teori ses i forhold til praksis. Universitet og høyskolene må fungere mer som samfunnsinstitusjoner.

Gode eksempler og modeller på samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv

Under følger noen eksempler og modeller som viser arbeidslivets medvirkning i utformingen av studietilbudene og arbeidslivets påvirkning av innholdet i ny praksis.

Samarbeidet om kjemiingeniørutdanningen ved Høgskolen i Østfold. NHO Østfold mobiliserte bedrifter i Østfold da Høgskolen ønsket å legge ned kjemiingeniørutdanningen. Bedriftene var med på å utforme den nye kjemiingeniørutdanningen. En fast mentorordning og utplassering av studenter i bedriftene 20 % av utdanningen var noen av tiltakene som ble etablert.

Store Norskes samarbeid med fagskoler og høyskoler om fagopplæring for ansatte. Samarbeidet begynte som et tilbud om fagbrev innenfor bergverk, og fortsatte som et samarbeid med Stjørdal tekniske fagskole og etter hvert utdanning på høyskolenivå. Store Norske var med på å utforme innholdet i utdanningstilbudet og finne ut hva som var relevant for undervisningen.

NHO prøver ut en ny læringsmodell i universitets- og høyskolesektoren. NHO har fått midler av kompetanseutviklingsprogrammet for å prøve ut nye modeller for samarbeid mellom bedrift og utdanningsinstitusjon. En kobling mellom teori og praksis gir gode læringsresultater. Det vises i denne sammenheng til fagopplæringen som et godt eksempel. NHO har valgt høyskolen i Gjøvik og lettmetallmiljøet på Raufoss der bedriftene tilrettelegger for 20 % av utdanningen. Arbeidsgiverforeningen NAVO har lagt opp til pilotarbeid mellom helse Vest RHF og St. Olavs hospital HF. Læringsarenaen på deler av studiet flyttes fra utdanningsinstitusjonen til virksomheten. Hovedorganisasjonen HSH har sin satsing i samarbeid mellom virksomheter og Høgskolen i Harstad og Høgskolen i Agder innen øk.-adm. Hensikten med denne piloten er å flytte læringsarenaen på deler av studiet fra utdanningsinstitusjonen til virksomheten.

University of Arctic, som er et samarbeidende nettverk mellom universiteter og høyskoler i arktiske strøk, legger til rette for felles etter- og videreutdanningsprogram. The Open Learning Program tilbyr kortere kurs som vektlegger praksisutdanninger i arktiske strøk.

Danmark har opprettet et globaliseringsråd som skal fremlegge en samlet strategi for Danmark i den globale økonomien. Det har blitt laget partnerskapsavtaler med deltakerne i Globaliseringsrådet hvor bl.a. arbeidslivets organisasjoner, personer fra arbeidslivet og fra utdanningsverden forplikter seg til å bidra til ulike samarbeidstiltak.

Det finnes gode eksempler på samarbeidstiltak ved de danske universiteter laget for det danske globaliseringsrådet. Dette gjelder praksisordninger på Handelshøyskolen i Århus, Handelshøyskolen i København og Syddanske Universitet. De studerende får allerede i studietiden, via arbeid med ervervsrelevante problemstillinger og praksisnære cases, skapt kontakt til virksomheter og andre potensielle arbeidsgivere.

Ireland oppretter et nytt Internship Programme for å utplassere undergraduate studenter i industrien to dager i uken i to år. Etter å ha prøvd å innføre korte studietilbud, samarbeider nå ICT industrien med utdanningssektoren om dette programmet. Programmet omfatter spesielle disipliner som Electronic Engineering, Computer Science og Science. IKT-industrien i Irland har mobilisert pga. mangel på kvalifisert arbeidskraft.

Vedlegg E. NUV-deltakelse i konferanser, seminarer, viktige møter 2006

Deltakelsen fra NUVs side på nedenfor opplistede arrangementer omfatter alt fra arrangering, møteledelse, innlegg/foredrag og ”menig” møtedeltakelse.

- 9. januar, Oslo: Møter med forskergruppe (den voksne student)
- 10. januar, Oslo: Møte med ICDE om World Ed. Forum
- 19.-20. januar, Tromsø: NEVA-møte
- 26. januar, Oslo: Styremøte i Utdanning.no
- 31. januar, Oslo: Møte i referansegruppen for voksnes læring
- 3. februar, Oslo: Møte med KD om den digitale student-prosjekt
- 6.-7. februar, Barcelona: Møte med ICDE/UOC om World Ed. Forum
- 9.-10. februar, Amsterdam: Avslutningsseminar Filterprosjektet
- 15. februar, Tromsø: SANU-møte
- 16.-17. februar, Amsterdam: SURF-/JISC-møte om ePortfolios
- 20. februar, Oslo: Møte med ICDE om webløsninger/outsourcing til Ukraina
- 23. februar, Oslo: NUV-styremøte
- 1. mars, Oslo: Medlemsmøte i REN
- 13.-14. mars, Sigtuna: Felles personalseminar med NSHU
- 14.-15. mars, Oslo: Seminar i KD om ontologier i utdanningssektoren
- 15. mars, Oslo: Møte med NOKUT
- 17. mars, Oslo: Kontaktmøte med KD
- 22. mars, Tromsø: Styremøte i SANU
- 27.-28. mars, Tromsø: Møte i SANUs redaktørnettverk
- 3.-4. april, Stockholm: NSHU-seminar om faglige nettverk
- 4. april, Oslo: EcontentPlus fagstyremøte
- 5. april, Oslo: Medlemsmøte i REN
- 19. april, Barcelona: Møte i Megatrendsprosjektet
- 20. april, Oslo: Møte med NOKUT om kvalitetskriterier for fjernundervisning/desentr. utd.
- 25. april, Tromsø: NKIs landskonferanse for samarbeidspartnere i studieorganisasjonene
- 25. april, Oslo: Møte i referansegruppe om voksnes læring
- 25. april, Tromsø: Styremøte i Utdanning.no
- 3. mai, Oslo: Møte i SKG om arbeidsliv-høyere utdanning
- 4.-5. mai, København: NUV-styremøte
- 3.-4. mai, Trondheim: NOKUT-konferanse
- 3.-4. mai, Tromsø: Prosjektseminar
- 8.-10. mai, Ronneby, Sverige: Netlearning 2006
- 15. mai, Oslo: Etableringsmøte for SKG om den voksne student
- 29. mai, Oslo: NFR-konferanse om utdanningsforskning
- 7. juni, Oslo: Medlemsmøte i REN
- 8.-9. juni, Stockholm: NEVA-møte
- 11.-13. juni, Lillehammer: ICDE Scop
- 14.-15. juni, Oslo: LEONARDO-seminar om arbeidsliv og teknisk kompetanse
- 14. juni, Oslo: Møte i KD om strategi for livslang læring
- 14.-17. juni, Wien: EDEN Annual Conference
- 27. juni, Oslo: Møte om Online Educa 2006
- 9. august, Oslo: Møte i KD om fjernundervisning og sosial utjevning
- 14. august, Oslo: Etableringsmøte for SKG om digitale mapper
- 16. august, Oslo: Møte om Online Educa 2006
- 21.-22. august, Oslo: Møte i SKG om den voksne student

22.-25. august, Oslo-Tromsø: Studievisitt SURF-JISC
 29. august, Tromsø: Styremøte i Utdanning.no
 29.-31. august, Longyearbyen: Seminar i SKG om samarbeid arbeidsliv-UH
 8. september, Oslo: Konferanse – Læringsdagene for voksne
 11. september, Trondheim: Kontaktmøte med NTNU
 12. september, Trondheim: NUV-styremøte
 13.-14. september, Tromsø: NUVs nettverksseminar
 20. september, Oslo: Møte i KD om Vox
 22. september, Oslo: NFRs seminar om evaluering av Kvalitetsreformen
 27. september, Bergen: Møte med SIU om seminar om internasjonale erfaringer
 29. september, Oslo: Usability-møte med Netlife Research
 29. september, Oslo: Programstyremøte eContent pluss
 8.-11. oktober, Dublin: REN studietur
 24. oktober, Oslo: Møte om norsk samordning av internasjonalt samarbeid
 25. oktober, Oslo: NUV-styremøte
 25.-27. oktober, Castelldefels: EDEN-konferanse
 26. oktober, Stockholm: Møte om kvalitet med NSHU, Högskoleverket og ICDE
 1. november, Tromsø: Styremøte Utdanning.no
 2.-3. november, Oslo: Web-brukertest hos Netlife Research
 7. november, Oslo: Forskerforbundets FoU-politiske konferanse
 9. november, Oslo: Møte i utvalg i deptet om studieforbundene
 9.-10. november, Oslo: VOFO/Vox-seminar om utdanningspolitikk
 14.-15. november, Oslo: Møte i SKGen om den voksne student
 14.-15. november, Utrecht: SURF Education Days
 15. november, Oslo: Møte med ICDE om ny konstitusjon
 16.- 17. november, Fornebu: NFF-konferansen
 16.-17. november, Tromsø: Konferanse om læringsdrevne arbeidsplasser
 17. november, Oslo: Møte i megatrendsprosjektet
 21. november, Oslo: Fagseminar om sosial programvare i utdanning
 22. november, Oslo: Møte i megatrendsprosjektet
 29. november- 1. desember: Online Educa Berlin
 4. desember, Oslo: Møte i SKGen om UH-arbeidsliv
 5. desember, Oslo: Møte i SANU
 8. desember, Oslo: Møte i SKGen om digitale mapper
 11.-12. desember, København: Møte i NEVA
 13. desember, Tromsø: NUV-styremøte

I tillegg til deltakelse i disse konferansene, seminarene og møtene kommer rent interne møte i sekretariatet, møter i arbeidsutvalget (AU) samt sekretariatets runde med søkerseminarer på rundt 35 av de norske lærestedene i august-september

Vedlegg F. NUV-støttede prosjekter 2006

Institusjon	Prosjekttittel	Innstilt 2006
Høgskolen i Agder	Development Management (DM) –A M.Sc. Degree – Program within Global Virtual University (GVU)	400 000
Høgskolen i Agder	Bedre undervisning på Internett – Skolebibliotekkunnskap 3 – Informasjonskompetanse	170 000
Høgskolen i Bergen	The Virtual Book for Social Work in Europe. Part of a productive learning environment.	450 000
Høgskolen i Bergen	Engelsk for hørselshemmede elever - utvikling av lærerkompetanse	150 000
Høgskolen i Bodø	Nettbasert Helsepedagogikk for helsepersonell og brukere	300 000
Høgskolen i Bodø	Kvinner i ressursbaserte næringer - nettstøttet nettverksbygging	300 000
Høgskolen i Bodø	Kompetansemøter mellom praksis og utdanning	300 000
Høgskolen i Buskerud	Totalkvalitetsledelse-institusjonssamarbeid og fjernundervisning	200 000
Høgskolen i Finnmark	IKT-støttet undervisning i teknologi, design og naturfag	200 000
Høgskolen i Lillehammer	Norsk filmhistorie som fjernstudium	420 000
Høgskolen i Lillehammer	Karriereveiledning på nett	300 000
Høgskolen i Lillehammer	Prosjekt SE – visuelle uttrykk i læring	400 000
Høgskolen i Molde	Integrert kunnskapsutvikling mellom næringsliv og høgskole innen anvendt informatikk	300 000
Høgskolen i Nord-Trøndelag	Kreativ bruk av LMS	350 000
Høgskolen i Oslo	Faglig nettverksbygging gjennom brukerutviklede e-læringsløsninger	80 000
Høgskolen i Oslo	Utvikling av lærerrollen i et nettstøttet læringsmiljø innenfor rammen av mappevurdering	350 000
Høgskolen i Sør-Trøndelag	Bruk og egnethet av fire LMS-systemer	350 000
Høgskolen i Sør-Trøndelag	KJEMFLEX 2-Fleksibel læring innen kjemiingeniørutdanningen	280 000
Høgskolen i Telemark	Nye vurderingsformer - en katalysator for endring av læringsarbeid	150 000
Høgskolen i Vestfold	Påbyggingsstudium i faglitterær skriving (30 studiepoeng)	100 000
Høgskolen i Volda	Selvhjelpsstudium - utvikling av et nytt fagområde	250 000
Høgskolen i Østfold	Interaktiv veiledning og opplæring i Integrert Produktutvikling basert på personlig oppfølging og webløsning.	450 000
Høgskolen i Østfold	Videregående kurs i dimensjonering av betongelementer	140 000
Høgskolen i Østfold	Omarbeiding og tilpasning av deler av "Takstmannsskolen" til fleksibel læring	200 000

Høgskolen i Østfold	Styrking av fremmedspråkkompetanse i eksportbedrifter	80 000
Høgskolen Stord/Haugesund	Studiet Gassteknikk, anvendelse og prosjektering – integrasjon av praksis gjennom fleksibel læring	100 000
Norges Landbrukshøgskole	EUs vanndirektiv. Etablering av fleksibelt IKT-støttet utdanning i kystzone og vassdragsplanlegging	190 000
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	DELTA — Matematikk på nett fra NTNU	500 000
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	INSPIRATOR – Interaktive dynamiske simulatorer som inspirator i fysikk og realfag.	450 000
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Bruk av dynamisk nettbasert læring i et parallellundervist kurs for norske og europeiske studenter	180 000
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Utvikling av nasjonal øvingsportal knyttet opp til innovasjon og virksomhetsutvikling	60 000
Universitetet i Bergen	Jus i Offentlig saksbehandling	350 000
Universitetet i Bergen	Nettitaliensk: IKT, gjenbruk og videreutvikling	300 000
Universitetet i Bergen	Digital kompetanse gjennom fleksibel læring	130 000
Universitetet i Oslo	Utvikling av digitale akademiske genre og pedagogisk bruk av LMS i Bachelorkurs i medievitenskap, ved Institutt for medier og kommunikasjon, UiO	400 000
Universitetet i Oslo	Fleksibel undervisning innen masterstudiet i Miljø og naturkatastrofer	400 000
Universitetet i Tromsø	Utvikling av scenariometodikk: teknologistøttet problembasert læring i studiet "Arktisk naturbruk og landbruk".	450 000
Universitetet i Tromsø	Utredningsrom for kvalitativ metode – etnografisk film og tekst	350 000

Vedlegg G. Årsregnskap 2006

Beskrivelse	Brukt pr. 31.12.06	Rev budsjett	%	Rest
Kostnader for arbeidskraft				
Lønn organiserte stillinger	4 835 735	4 600 000	105	-235 735
Honorar styret	141 399	220 000	64	78 601
<i>Sum</i>	4 977 134	4 820 000	103	-157 134
Varer og tjenester				
Kostnader vedr. lokaler (husleie 2 steder)	419 000	420 000	100	1 000
Audiovisuelt utstyr, inkl programvare	200 537	190 000	106	-10 537
Kontormaskiner/inventar	132 340	60 000	221	-72 340
Aviser, tidsskrifter, bøker	43 331	30 000	144	-13 331
Reparasjon og vedlikehold (inkl lisenser og oppgraderinger)	278 343	250 000	111	-28 343
Kjøp av tjenester,	496 801	500 000	99	3 199
Kontorkostnader, trykksaker,skriftserien	137 494	150 000	92	12 506
Porto, telefon	88 893	200 000	44	111 107
<i>Sum</i>	1 796 738	1 800 000	100	3 262
Andre kostnader				
Styret, reiser/opphold	162 353	200 000	81	37 647
Tjenestereiser, sekretariatet	763 988	750 000	102	-13 988
Reiser konsulenter, utvalgsmedlemmer	15 243	50 000	30	34 757
Representasjon, bevertning, markedsføring	510 104	500 000	102	-10 104
Medlemskontingenter, gaver, tilskudd	18 820	30 000	63	11 180
Refusjon UiTø (overhead)	315 000	315 000	100	0
Diverse kostnader	94 765	105 400	90	10 635
<i>Sum</i>	1 880 273	1 950 400	96	70 127
<i>Sum NUVs virksomhet(analyse, komm. og møteplasser, adm)</i>	8 654 145	8 570 400	101	-83 745
Prosjekttildelinger				
Forhåndstilsagn til prosjekter	4 330 000	4 330 000	100	0
Midler til nye prosjekter	6 200 000	6 200 000	100	0
Midler til ulike fellestiltak prosjektene.	578 791	1 350 000	43	771 209
<i>Sum andre tildelinger</i>	11 108 791	11 880 000	94	771 209
	19 762 936	20 450 400	97	687 464
Fellestiltak		Bud.		Ubrukt 2006
Fjernstudenten	76 940	300 000	26	223 060
Arbeidslivet	131 908	250 000	53	118 092
Digitale mapper	136 020	250 000	54	113 980
Seminar(prosjekt- og søkeseminar)	233 923			
<i>Sum fellestiltak</i>	578 791			